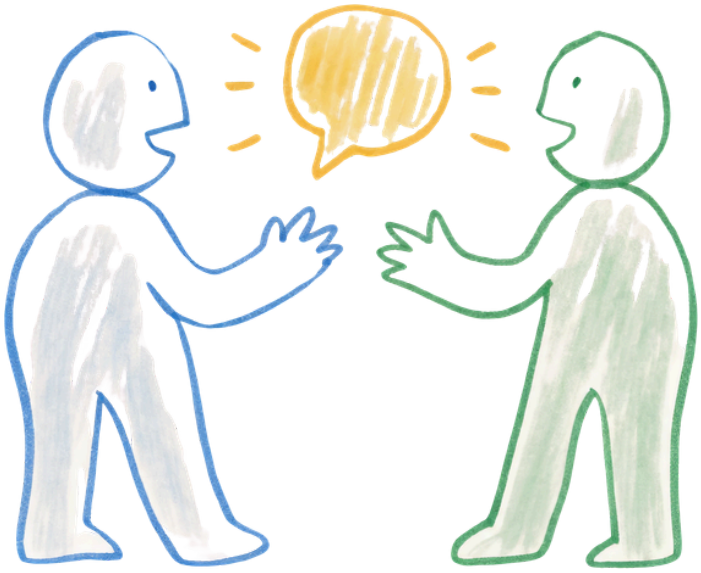
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU TINERET

CIDP ANIMA

Studiu Național

„Rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic / proceselor democratice în rândul tinerilor”

Autoare: Mihalcean Nonna, drd psihologie, lucrătoare de tineret

Directoare CIDP ANIMA

2026, octombrie

AUTOARE

Mihalcean Nonna
drd în psihologie, Cercetătoare și specialistă în domeniul tineretului, educației non-formale și participării civice

Titlul studiului: *Rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor*

Instituția: AO Centrul de Instruire și Dezvoltare Personală „ANIMA” (AO CIDP „ANIMA”), Republica Moldova

Perioada cercetării: Septembrie–octombrie 2026

Domenii de cercetare: politici de tineret, participare civică și democratică, educație non-formală, dezvoltarea serviciilor de tineret, colaborarea dintre Centrele de Tineret și administrația publică locală.

Scopul studiului: Analizarea rolului Centrelor de Tineret în stimularea activismului civic și a participării democratice a tinerilor, identificarea practicilor existente, a provocărilor instituționale și a necesităților de dezvoltare a Serviciului Participare.

Metodologia cercetării: Studiu exploratoriu bazat pe chestionarea a 18 reprezentanți ai Centrelor de Tineret din 14 localități ale Republicii Moldova, cu analizarea descriptivă a datelor cantitative și calitative, Observare, Analiza documentară, surselor online, discuții ghidate cu reprezentanții autorităților de suport, al Centrelor de Tineret, tineri ș.a.

Cuvinte-cheie: Centre de Tineret, activism civic, participare democratică, tineri, educație non-formală, Serviciul Participare, administrație publică locală, advocacy, voluntariat, politici de tineret.

Proiectul AnimaTron – II ediție este implementat de AO CIDP ANIMA, cu sprijinul Agenției Naționale pentru Tineret, în cadrul Programului anual de Granturi pentru Organizațiile de Tineret 2026, susținut de Ministerul Educației și Cercetării.

Cuprins:

Glosar de termeni și abrevieri

Rezumat executiv

Introducere și contextul cercetării

Metodologia studiului

Cadrul conceptual și instituțional

Prezentarea și analiza rezultatelor

Discuții și interpretarea constatărilor

Concluzii generale

Recomandări

Bibliografie și surse

Glosar de termeni și abrevieri

Termen	Abreviere	Explicație
Agenția Națională pentru Tineret	ANT	Instituție publică responsabilă de implementarea politicilor și programelor naționale în domeniul tineretului.
Ministerul Educației și Cercetării	MEC	Autoritatea publică centrală care elaborează și promovează politicile în domeniul educației și tineretului.
Administrația Publică Locală	APL	Autoritățile publice de la nivel local, responsabile de administrarea comunităților și de adoptarea deciziilor de interes local.
Centru de Tineret	CT	Structură care oferă tinerilor servicii, activități și oportunități de dezvoltare personală, educație non-formală și participare civică.
Organizație neguvernamentală	ONG	Organizație independentă de autoritățile publice, constituită pentru realizarea unor obiective de interes public sau comunitar.
Organizația Națiunilor Unite	ONU	Organizație internațională care promovează cooperarea între state și soluționarea problemelor globale.
Fondul Națiunilor Unite pentru Populație	UNFPA	Agenție a ONU care susține dezvoltarea, sănătatea și drepturile tinerilor, inclusiv prin programe de participare și dezvoltare comunitară.
Organizația pentru Instruire în Dezvoltare „MilleniuM”	ID MilleniuM	Organizație neguvernamentală din Republica Moldova implicată în dezvoltarea competențelor și formarea lucrătorilor de tineret și a formatorilor.

Termen	Abreviere	Explicație
AO Centrul de Instruire și Dezvoltare Personală „ANIMA”	CIDP ANIMA	Organizație neguvernamentală pentru tineri care desfășoară activități de educație non-formală, participare civică și dezvoltare comunitară.
Consiliul Local al Tinerilor	CLT	Structură de participare și reprezentare a tinerilor la nivel local, care facilitează exprimarea opiniilor și dialogul cu autoritățile.
Consiliul Raional al Tinerilor	CRT	Structură de reprezentare și participare a tinerilor la nivel raional.
Consiliul Elevilor	CE	Structură reprezentativă a elevilor dintr-o instituție de învățământ, implicată în exprimarea opiniilor și promovarea intereselor acestora.
Serviciul Participare	SP	Serviciu sau componentă a activității unui Centru de Tineret care facilitează implicarea tinerilor în viața comunității, în procese decizionale și în inițiative civice.
Educație non-formală	-	Proces de învățare organizat și flexibil, desfășurat în afara sistemului formal de educație, bazat pe experiență și participare activă.
Tineri care nu sunt încadrați în educație, muncă sau formare profesională	NEET	Termen provenit din limba engleză Not in Education, Employment or Training, utilizat pentru a desemna tinerii care nu studiază, nu lucrează și nu participă la programe de formare profesională.

Termen	Abreviere	Explicație
Activism civic	-	Implicarea voluntară și conștientă a persoanelor în acțiuni care urmăresc identificarea problemelor comunității, promovarea interesului public și producerea unor schimbări pozitive.
Participare democratică	-	Proces prin care cetățenii, inclusiv tinerii, își exprimă opiniile și contribuie la elaborarea, adoptarea sau monitorizarea deciziilor publice.
Advocacy	-	Proces de promovare a unei cauze sau propuneri, prin informare, mobilizare, dialog și influențarea politicilor ori deciziilor publice.
Consultare publică	-	Proces prin care autoritățile solicită și analizează opiniile cetățenilor și ale grupurilor interesate înainte de adoptarea unor decizii.
Bugetare participativă	-	Mecanism prin care cetățenii contribuie la stabilirea priorităților și la repartizarea unei părți din resursele bugetare publice.
Mini-grant	-	Finanțare de valoare redusă acordată pentru implementarea unei inițiative, a unui proiect sau a unei activități comunitare.
Inițiativă civică	-	Acțiune propusă și realizată de cetățeni sau grupuri de cetățeni pentru soluționarea unei probleme de interes public.
Mobilizare comunitară	-	Proces de implicare și organizare a membrilor comunității pentru identificarea nevoilor și realizarea unor acțiuni comune.

Termen	Abreviere	Explicație
Lucrător de tineret	LT	Persoană care sprijină dezvoltarea tinerilor și participarea lor activă prin activități educative, facilitare, mentorat și servicii de tineret.
Formare de formatori	ToT	Proces de dezvoltare a competențelor necesare proiectării și desfășurării activităților de instruire pentru alte persoane.
Monitorizare și evaluare	M&E	Proces de urmărire a implementării activităților și de apreciere a rezultatelor, progresului și efectelor acestora.
Programul mobil de lucru pentru tineret „Centrul Călător”	-	Program prin care serviciile și activitățile de tineret sunt aduse direct în comunități, inclusiv în localități rurale cu acces limitat la astfel de oportunități.
Programul de inițiative civice Civic LAB	Civic LAB	Program de sprijinire a inițiativelor civice ale tinerilor și a implicării acestora în soluționarea problemelor comunitare.
Programul de dezvoltare a lucrătorilor de tineret TAG	TAGYouth Workers	Program de formare, mentorat și schimb de experiență destinat dezvoltării competențelor lucrătorilor de tineret.

Rezumat executiv

Studiul „Rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor” a fost realizat în perioada septembrie–octombrie 2026 și urmărește evaluarea rolului Centrelor de Tineret din Republica Moldova în stimularea participării civice a tinerilor, identificarea practicilor existente, a principalelor bariere și a necesităților de dezvoltare a Serviciului Participare.

Cercetarea s-a bazat pe un chestionar adresat reprezentanților Centrelor de Tineret din Republica Moldova, fiind colectate 18 răspunsuri de la directori și lucrători de tineret din 14 localități. Datele au fost analizate prin metode descriptive, utilizând frecvențe, procente și interpretarea răspunsurilor deschise. Rezultatele au caracter exploratoriu și nu sunt reprezentative statistic pentru toate Centrele de Tineret din țară.

Rezultatele evidențiază importanța majoră atribuită Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic: toți cei 17 respondenți care au evaluat acest aspect au acordat punctajul maxim. Cele mai frecvente forme de implicare sunt voluntariatul și proiectele comunitare (83,3% fiecare), urmate de campaniile civice (72,2%), întâlnirile cu administrația publică locală și consultările tinerilor (66,7% fiecare). Centrele contribuie, potrivit respondenților, la dezvoltarea spiritului civic, a inițiativei, a leadershipului, a competențelor de comunicare și a voluntariatului.

Totodată, studiul identifică un decalaj între existența activităților de participare și instituționalizarea acestui serviciu. În 83,3% dintre răspunsuri sunt semnalate lipsa unei metodologii clare și insuficiența resurselor umane, iar 66,7% indică resurse financiare insuficiente. În plus, 77,8% dintre respondenți declară că Serviciul Participare nu dispune de un buget separat. La nivelul implicării tinerilor, principalele bariere sunt lipsa motivației și a informării (77,8%), teama de a-și exprima opiniile (72,2%) și accesul limitat la activități în localitățile rurale (44,4%).

Deși Centrele facilitează consultări, inițiative civice și dialogul cu autoritățile, 72,2% dintre respondenți consideră că dispun doar parțial de instrumentele necesare pentru facilitarea dialogului dintre tineri și factorii de decizie. Acest rezultat subliniază necesitatea unor mecanisme prin care propunerile tinerilor să primească răspunsuri clare, iar contribuția lor la deciziile publice să poată fi urmărită și evaluată.

În baza constatărilor, studiul recomandă: elaborarea unei metodologii naționale pentru Serviciul Participare; formarea continuă și mentoratul lucrătorilor de tineret; asigurarea finanțării dedicate; consolidarea cooperării dintre Centrele de Tineret, instituțiile de învățământ și administrațiile publice locale; precum și dezvoltarea unor mecanisme de monitorizare a participării și a influenței reale a tinerilor asupra deciziilor comunitare.

În concluzie, Centrele de Tineret reprezintă o infrastructură importantă pentru dezvoltarea unei culturi democratice în rândul tinerilor. Pentru a valorifica pe deplin acest potențial, activitățile de participare trebuie să depășească intervențiile punctuale și să devină un serviciu planificat, finanțat, susținut metodologic și orientat spre rezultate concrete, accesibil inclusiv tinerilor mai puțin activi și celor din comunitățile rurale.

Introducere și contextul cercetării

Centrele de Tineret reprezintă o componentă importantă a infrastructurii de tineret din Republica Moldova, oferind oportunități de educație nonformală, dezvoltare personală, participare comunitară și implicare activă în viața publică. Prin activitățile și serviciile lor, acestea pot contribui la dezvoltarea competențelor civice ale tinerilor, la promovarea valorilor democratice și la consolidarea relației dintre tineri, autoritățile publice și comunitățile locale.

În anul 2026, rețeaua Centrelor de Tineret din Republica Moldova continuă să se dezvolte, constituind un potențial important pentru promovarea participării tinerilor la procesele democratice. Agenția Națională pentru Tineret prezintă Centrele de Tineret drept spații care susțin dezvoltarea tinerilor, facilitează accesul la informații și promovează participarea civică.

În acest context, rolul acestor instituții depășește organizarea activităților recreative și educaționale, putând include facilitarea dialogului cu autoritățile publice locale, susținerea inițiativelor civice, promovarea voluntariatului și implicarea tinerilor în identificarea și soluționarea problemelor comunitare.

Cu toate acestea, existența infrastructurii de tineret nu garantează automat participarea activă a tinerilor la procesele decizionale. Pentru a înțelege contribuția reală a Centrelor de Tineret, este important să fie analizate practicile utilizate, oportunitățile oferite tinerilor, nivelul de colaborare cu actorii locali, resursele disponibile și provocările întâmpinate de personalul acestor instituții. O atenție deosebită trebuie acordată capacității centrelor de a transforma participarea tinerilor dintr-o prezență ocazională la activități într-un proces continuu de exprimare a opiniilor, formulare a propunerilor și implicare în deciziile care îi vizează.

Studiul „Rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor”, realizat în perioada septembrie–octombrie 2026, își propune să examineze modul în care Centrele de Tineret contribuie la dezvoltarea unei culturi a participării civice și democratice în Republica Moldova. Cercetarea se bazează pe experiențele și opiniile managerilor, lucrătorilor de tineret și ale altor reprezentanți ai centrelor, urmărind identificarea practicilor existente, a principalelor dificultăți și a oportunităților de consolidare a rolului instituțiilor de tineret.

Prin constatările și recomandările sale, studiul urmărește să ofere o bază de reflecție pentru Centrele de Tineret, autoritățile publice locale, instituțiile naționale responsabile de politicile de tineret și organizațiile partenere, în vederea dezvoltării unor servicii și mecanisme de participare mai accesibile, eficiente și adaptate nevoilor tinerilor.

Metodologia studiului

Studiul a fost realizat în perioada septembrie–octombrie 2026, la nivel național, având drept scop analiza rolului Centrelor de Tineret în stimularea activismului civic, promovarea participării democratice și facilitarea implicării tinerilor în procesele decizionale la nivel local și național.

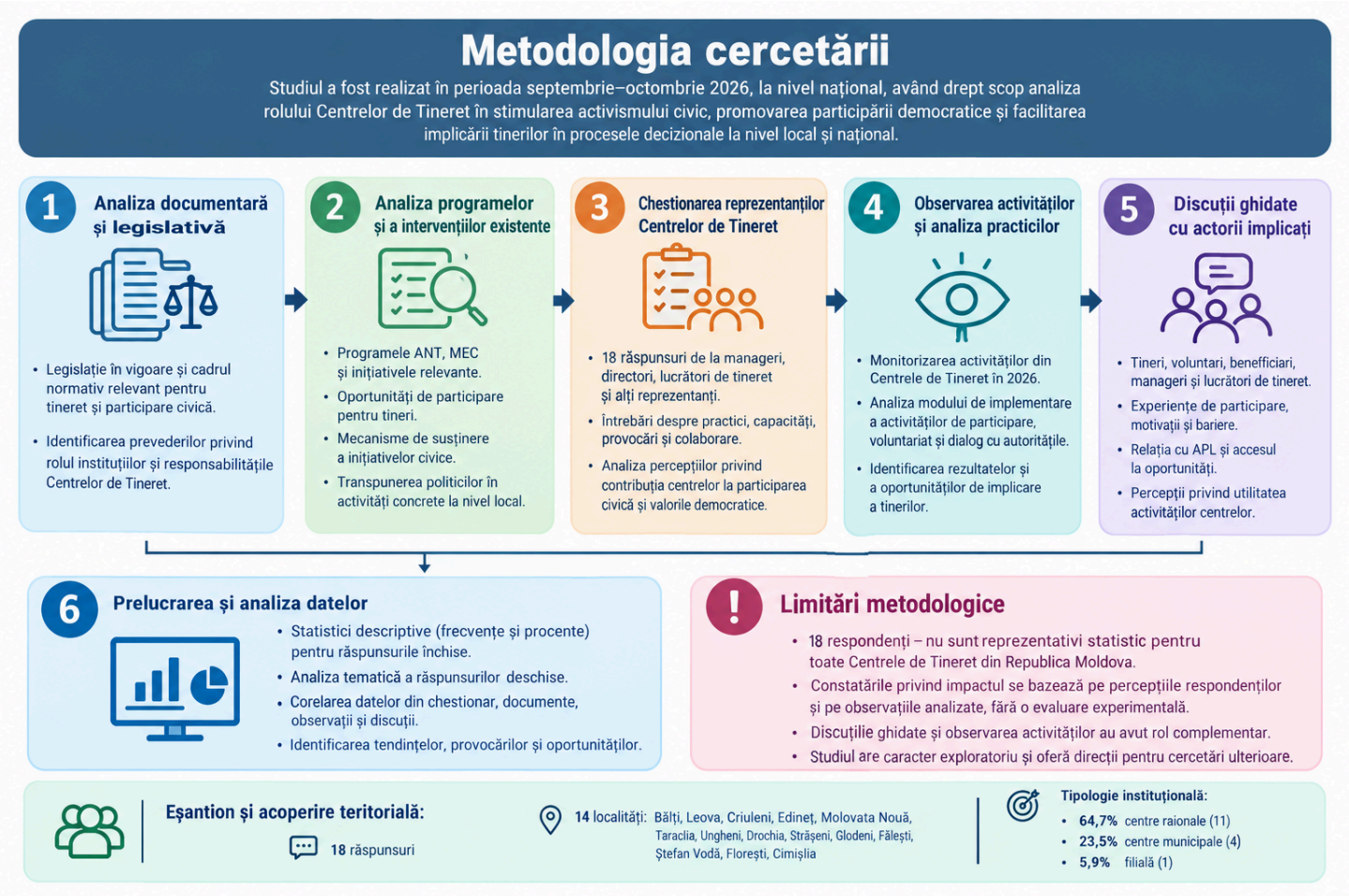
Cercetarea a utilizat o abordare mixtă (***Fig 1)***, predominant cantitativă, completată de analiza documentară, observație și discuții ghidate cu actorii implicați în activitatea Centrelor de Tineret. Această abordare a permis examinarea atât a datelor colectate prin chestionar, cât și a cadrului instituțional, a practicilor de lucru și a experiențelor participanților în domeniul participării civice a tinerilor.

1. **Analiza documentară și legislativă.** A fost examinată legislația în vigoare, precum și cadrul normativ și de politici publice relevant pentru sectorul de tineret, participarea civică și funcționarea Centrelor de Tineret. Analiza a urmărit identificarea prevederilor care reglementează participarea tinerilor la procesele decizionale, rolul instituțiilor publice și responsabilitățile structurilor care oferă servicii de tineret.
2. **Analiza programelor și a intervențiilor existente.** Au fost examinate programele active și inițiativele relevante promovate sau susținute de Agenția Națională pentru Tineret (ANT), Ministerul Educației și Cercetării (MEC), precum și programele și activitățile implementate de Centrele de Tineret la nivel local. Analiza a vizat identificarea oportunităților de participare oferite tinerilor, a mecanismelor de susținere a inițiativelor civice și a modalităților prin care politicile și programele naționale sunt transpuse în activități concrete în comunități.
3. **Chestionarea reprezentanților Centrelor de Tineret.** Instrumentul principal de colectare a datelor a fost un chestionar adresat angajaților și reprezentanților Centrelor de Tineret, inclusiv managerilor/directorilor, lucrătorilor de tineret și altor persoane implicate în activitatea centrelor. Chestionarul a urmărit colectarea informațiilor privind experiențele, practicile, capacitățile instituționale și provocările întâmpinate în promovarea participării civice și a valorilor democratice în rândul tinerilor.

Întrebările au vizat activitățile și mecanismele utilizate pentru încurajarea implicării civice, colaborarea cu autoritățile publice locale și alți actori comunitari, oportunitățile oferite tinerilor de a participa la procesele decizionale, precum și dificultățile și necesitățile instituționale în acest domeniu. În cadrul chestionarului au fost înregistrate 18 răspunsuri din partea reprezentanților Centrelor de Tineret, dintre care aproximativ 60% au fost furnizate de manageri/directori. Din perspectiva tipologiei instituționale, 11 răspunsuri au provenit de la centre raionale (64,7%), 4 de la centre municipale (23,5%) și unul de la o filială (5,9%). Aceste categorii însumează 16 răspunsuri, astfel încât clasificarea instituțională nu este completă pentru toate cele 18 răspunsuri. Participanții au reprezentat 14 localități: Bălți, Leova, Criuleni, Edineț, Molovata Nouă, Taraclia, Ungheni, Drochia, Strășeni, Glodeni, Fălești, Ștefan Vodă, Florești și Cimișlia.

4. **Observarea activităților și analiza practicilor de implementare.** Pe parcursul anului 2026, au fost urmărite și analizate activități desfășurate în cadrul Centrelor de Tineret care vizează participarea civică, voluntariatul, inițiativele comunitare, dialogul cu autoritățile și implicarea tinerilor în procesele decizionale. Observarea și analiza practicilor au urmărit înțelegerea modului în care aceste activități sunt implementate, a oportunităților de implicare oferite tinerilor și a rezultatelor sau efectelor percepute de actorii implicați. Aceste constatări au fost utilizate pentru contextualizarea răspunsurilor la chestionar și identificarea aspectelor care necesită consolidare.
5. **Discuții ghidate cu actorii implicați.** Pe parcursul anului 2026, au fost purtate discuții ghidate cu tineri, voluntari, beneficiari ai Centrelor de Tineret, manageri și lucrători de tineret, în cadrul activităților și interacțiunilor aferente domeniului de cercetare. Discuțiile au vizat experiențele de participare, motivațiile și barierele implicării civice, relația dintre tineri și autoritățile publice locale, accesul la oportunități de participare și percepțiile privind utilitatea activităților organizate de centre. Aceste discuții au oferit un context suplimentar pentru interpretarea constatărilor și formularea recomandărilor.
6. **Prelucrarea și analiza datelor.** Datele chestionarului au fost sistematizate și analizate prin statistici descriptive, în special frecvențe și ponderi procentuale pentru răspunsurile închise. Răspunsurile deschise au fost examinate tematic, pentru identificarea ideilor recurente, a provocărilor și a propunerilor formulate de respondenți. Informațiile obținute prin analiza documentară, observarea activităților și discuțiile ghidate au fost utilizate pentru contextualizarea și interpretarea rezultatelor cantitative și pentru formularea unor recomandări adresate instituțiilor publice, autorităților publice locale și Centrelor de Tineret.

Fig. 1_Metodologia cercetării

Cadrul conceptual și instituțional

Promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor reprezintă o dimensiune importantă a dezvoltării sectorului de tineret din Republica Moldova. Participarea tinerilor la viața comunității, exprimarea opiniilor, implicarea în inițiative locale și contribuția la procesele decizionale sunt elemente esențiale pentru consolidarea unei societăți democratice, responsabile și incluzive. Activismul civic reprezintă implicarea voluntară și conștientă a persoanelor în identificarea problemelor comunității, promovarea intereselor publice și realizarea unor acțiuni menite să producă schimbări pozitive. În rândul tinerilor, acesta se poate manifesta prin voluntariat, inițiative comunitare, campanii de informare și advocacy, petiții, consultări publice, participarea la structuri de reprezentare a tinerilor și colaborarea cu autoritățile publice. Participarea democratică presupune posibilitatea tinerilor de a-și exprima opiniile, de a contribui la formularea deciziilor care îi vizează și de a interacționa cu instituțiile publice într-un mod transparent și responsabil. Aceasta nu se limitează la participarea la alegeri, ci include și implicarea în consultări publice, dialogul cu factorii de decizie, monitorizarea politicilor publice și formularea de propuneri pentru îmbunătățirea serviciilor comunitare.

Un rol important în dezvoltarea acestor competențe îl are educația nonformală, care oferă oportunități de învățare prin experiență, activități practice, reflecție și colaborare. Prin metode precum simulările democratice, dezbaterile, proiectele comunitare, jocurile educaționale și activitățile de voluntariat, tinerii își pot dezvolta competențele de comunicare, gândire critică, negociere, leadership și luare a deciziilor.

În acest context, Centrele de Tineret constituie spații instituționale importante pentru facilitarea participării și dezvoltării tinerilor. Conform Legii nr. 215/2016 cu privire la tineret, centrele de tineret sunt instituții publice sau private care oferă servicii și programe de informare, orientare, consiliere, educare și petrecere a timpului liber, contribuind la integrarea socială și profesională a tinerilor **(1 & 2)**. Rolul acestora în promovarea activismului civic poate include informarea tinerilor despre drepturile și oportunitățile lor, sprijinirea grupurilor de inițiativă, facilitarea dialogului cu autoritățile publice locale și dezvoltarea proiectelor prin care tinerii participă activ la viața comunității.

Cadrul instituțional și de politici publice al Republicii Moldova susține dezvoltarea acestor intervenții. **Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 168/2023 **(3)**, promovează consolidarea sectorului de tineret, dezvoltarea serviciilor accesibile și încurajarea implicării tinerilor în procesele decizionale și în dezvoltarea comunitară.

Totodată, Regulamentul-cadru de activitate al Centrului de Tineret, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 951/2023 **(1)**, și Programul guvernamental de dezvoltare a centrelor de tineret 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2025 **(2)**, oferă repere instituționale pentru organizarea și dezvoltarea infrastructurii de tineret.

Pornind de la acest cadru conceptual și instituțional, studiul analizează în ce măsură Centrele de Tineret din Republica Moldova transformă oportunitățile de educație nonformală în mecanisme concrete de participare civică și democratică, precum și ce resurse, practici și forme de colaborare sunt necesare pentru consolidarea acestui rol.

Prezentarea și analiza rezultatelor

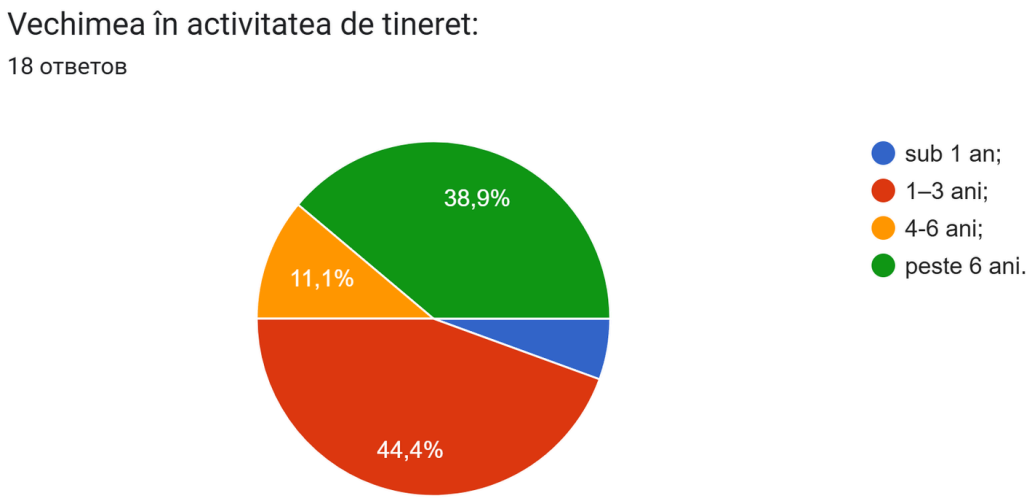
- **profilul respondenților și al Centrelor de Tineret**

În Republica Moldova, Centrele de Tineret activează atât la nivel raional și municipal, cât și prin filiale deschise în localitățile rurale **(1)**. Unele centre dispun de una, două, trei sau mai multe filiale teritoriale, în cadrul cărora activează, de regulă, unul sau doi angajați, în timp ce altele își desfășoară activitatea fără filiale. Numărul angajaților diferă în funcție de structura și capacitatea instituțională a centrului, variind de la un singur angajat până la echipe de 7–9 persoane în unele centre raionale. De asemenea, experiența profesională a personalului este diversă, de la câteva luni de activitate până la peste zece ani de experiență în domeniul lucrului cu tinerii.

Cercetarea a inclus 18 respondenți, manageri și lucrători de tineret, care au completat chestionarul privind rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor. Conform datelor colectate, aproximativ 61% dintre respondenți au fost manageri de centre, iar 39% – lucrători de tineret. În ceea ce privește tipul instituției reprezentate, 11 răspunsuri (64,7%) au provenit din centre raionale, patru (23,5%) din centre municipale și unul (5,9%) dintr-o filială. Aceste date evidențiază prezența preponderentă a reprezentanților centrelor raionale în eșantionul cercetării.

Referitor la vechimea profesională ***(Tabelul 1)***, 44,4% dintre respondenți au indicat o experiență de 1–3 ani, în timp ce aproximativ 38% au menționat peste șase ani de activitate. Distribuția reflectă participarea atât a specialiștilor aflați într-o etapă de consolidare a experienței profesionale, cât și a celor cu experiență îndelungată în domeniu. Această diversitate permite examinarea subiectului din perspective diferite, luând în considerare atât experiența acumulată, cât și provocările întâmpinate în dezvoltarea și adaptarea activităților centrelor la cadrul normativ și la standardele naționale aplicabile.

Tabelul 1_Chestionar percepție_Vechimea în activitatea de tineret

- **existența și organizarea Serviciului Participare în cadrul Centrelor de Tineret**

Rezultatele chestionarului evidențiază faptul că toate Centrele de Tineret participante la cercetare desfășoară cel puțin unele activități specifice Serviciului Participare, însă nivelul de dezvoltare și organizare a acestuia diferă de la un centru la altul. Astfel, 61% dintre respondenți au menționat că activitățile serviciului sunt implementate periodic, în conformitate cu Planul anual al Centrului de Tineret, în timp ce 38% au declarat că dispun de un serviciu complex. Niciun respondent nu a indicat absența totală a activităților de participare. Aceste date sugerează că participarea tinerilor este recunoscută ca o componentă a activității centrelor, însă nu este organizată pretutindeni ca un serviciu distinct, cu obiective, activități și mecanisme de monitorizare bine definite.

În ceea ce privește vechimea Serviciului Participare în portofoliul centrelor ***(Tabelul 2)***, 31% dintre respondenți au indicat o perioadă mai mică de un an, iar 37% au menționat o experiență de 1–3 ani. Această distribuție poate indica o dezvoltare relativ recentă a serviciului în mai multe instituții. Un factor care a putut contribui la acest proces îl reprezintă implicarea Centrelor de Tineret în inițiativele de educație civică și dezvoltare a participării, inclusiv în cadrul programului Civic Lab **(10 & 11)** din anii 2025–2026, prin care tinerii au avut oportunități de a elabora mini-proiecte și de a organiza activități civice în comunitățile lor.

Totodată, în perioada 2023–2026, activitățile dedicate Consiliilor Elevilor și Consiliilor Locale ale Tinerilor **(15 & 16 & 17)** au consolidat rolul Centrelor de Tineret în susținerea participării democratice. Centrele au contribuit prin oferirea spațiilor pentru întruniri, facilitarea ședințelor periodice, sprijinirea proceselor de constituire și alegere a consiliilor, precum și prin dezvoltarea parteneriatelor cu acestea. În unele cazuri, lucrătorii de tineret au preluat inclusiv responsabilități de coordonare a Consiliilor Elevilor sau a Consiliilor Locale ale Tinerilor. Un alt mecanism de susținere a participării l-au constituit programele de granturi pentru comunități, inclusiv inițiativele bazate pe contribuții financiare comune ale autorităților publice locale și ale Ministerului Educației și Cercetării, care au oferit tinerilor posibilitatea de a propune și implementa proiecte locale.

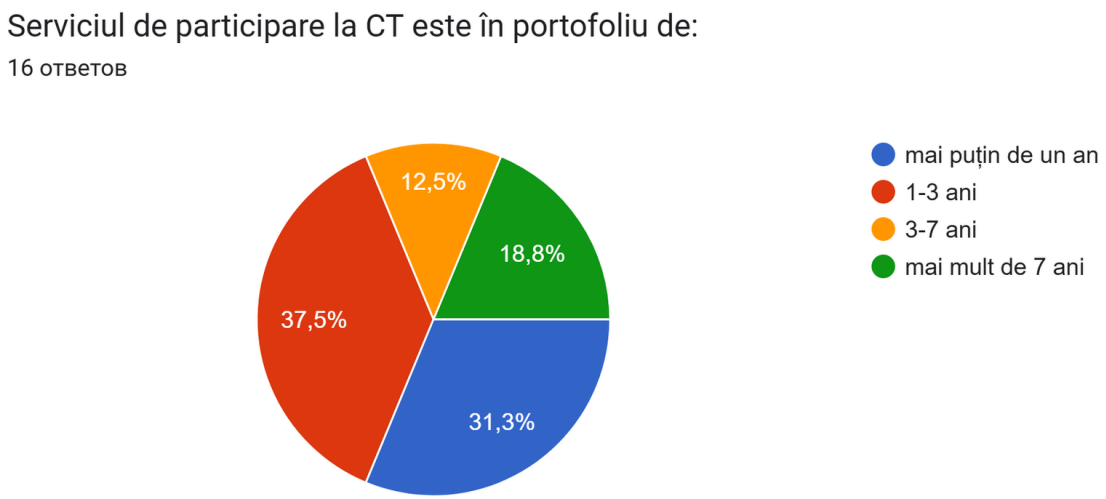
Cu toate acestea, existența activităților nu presupune automat și existența unui program instituțional coerent. La întrebarea privind includerea unui Program al Serviciului Participare în portofoliul organizației, răspunsurile s-au distribuit relativ egal: 33,3% dintre respondenți au declarat că dispun de un asemenea program, 33,3% au indicat că nu au unul, iar 33,3% au menționat că au dezvoltat doar parțial acest instrument. Rezultatele relevă o diferență importantă între organizarea unor activități punctuale și prestarea unui serviciu complex, planificat și monitorizat. Absența unui program distinct poate limita continuitatea intervențiilor, formularea unor obiective măsurabile și evaluarea impactului asupra participării civice a tinerilor.

Această situație este confirmată și de datele privind resursele umane. Doar 16,7% dintre respondenți au afirmat că instituția dispune de un angajat desemnat special pentru Serviciul Participare, în timp ce 22% au menționat că nu au o asemenea persoană în schema de personal. În cazul a 61,1% dintre centre, responsabilitățile aferente serviciului sunt incluse în fișa de post a altor angajați, în special a lucrătorilor de tineret. Prin urmare, participarea tinerilor este frecvent integrată în responsabilitățile generale ale personalului, alături de alte servicii și activități. Această abordare poate facilita diversificarea intervențiilor, dar poate îngreuna dezvoltarea unui program specializat, cu obiective, indicatori de rezultat și impact, activități planificate și mecanisme constante de monitorizare.

Referitor la studiile necesare pentru specialistul responsabil de Serviciul Participare, respondenții au evidențiat în special pregătirea juridică și pedagogică, considerate utile pentru înțelegerea drepturilor tinerilor, a mecanismelor democratice și pentru facilitarea proceselor educaționale. De asemenea, au fost menționate domeniile socioumane și administrația publică, relevante pentru analiza comunității, facilitarea dialogului cu autoritățile și înțelegerea proceselor de elaborare și implementare a politicilor publice.

Formarea continuă și împuternicirea lucrătorilor de tineret reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea Centrelor de Tineret performante și pentru consolidarea Serviciului Participare. În acest sens, Programul de instruire a lucrătorilor de tineret, inițiat de Agenția Națională pentru Tineret (ANT) în martie 2025 **(18),** în cadrul Programului guvernamental de dezvoltare a Centrelor de Tineret 2030, a constituit un pas important în dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului din centre. Complementar, cursul de lungă durată în Formare de Formatori, organizat de Institutul de Instruire în Dezvoltare „MilleniuM" cu componenta COMPASS **(14)**, contribuie la dezvoltarea capacității specialiștilor de a proiecta, facilita și evalua procese de învățare non-formală, inclusiv prin multiplicarea cunoștințelor în cadrul echipelor și comunităților profesionale. Totodată, programul TAG **(13)** YouthWORKERS, implementat de AO CIDP „ANIMA", promovează dezvoltarea profesională prin mentorat, învățare între colegi, schimb de experiență și sprijin în aplicarea practică a competențelor dobândite. Aceste inițiative sunt relevante pentru profesionalizarea specialiștilor responsabili de Serviciul Participare, care au nevoie nu doar de competențe de organizare a activităților, ci și de abilități de facilitare a dialogului civic, mobilizare a tinerilor, advocacy, colaborare cu administrația publică locală și susținere a inițiativelor comunitare. Prin urmare, investițiile în formare, mentorat și învățare practică pot contribui la creșterea calității serviciilor oferite, la consolidarea capacității instituționale a Centrelor de Tineret și la transformarea participării civice dintr-o serie de activități punctuale într-un proces continuu, structurat și orientat spre rezultate.

Tabelul 2_Chestionar percepție_Serviciul de participare la CT este în portofoliu

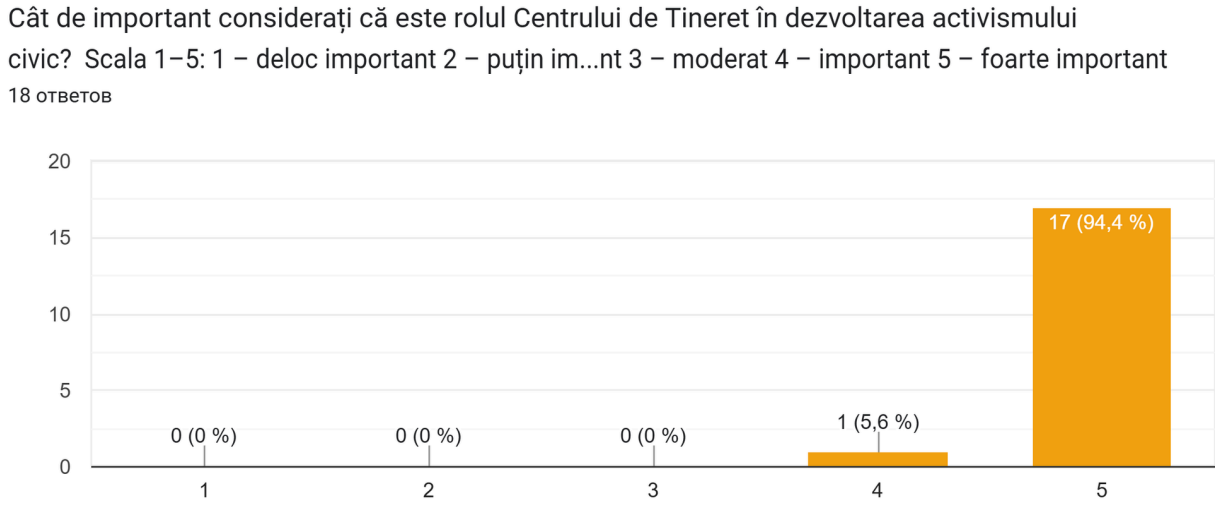
- **activitatea CT în domeniul participării civice**

Rezultatele cercetării demonstrează că rolul Centrelor de Tineret în dezvoltarea activismului civic este apreciat foarte înalt de către respondenți. Din cei 18 respondenți, 17 au oferit un răspuns la această întrebare evaluând importanța rolului Centrului de Tineret cu nivelul maxim, 5 – „foarte important” ***(Tabelul 3)***. Doar un respondent a menționat răspuns cu nivelul 4 – „important”. Această apreciere reflectă recunoașterea Centrelor de Tineret ca actori relevanți în educarea civică, mobilizarea tinerilor și facilitarea implicării acestora în soluționarea problemelor comunitare de către echipa CT. Totodată, percepția pozitivă evidențiază potențialul instituțional al centrelor, chiar dacă, după cum indică rezultatele anterioare, organizarea și finanțarea Serviciului Participare rămân insuficient dezvoltate în unele instituții.

În ceea ce privește tipurile de activități organizate în cadrul Serviciului Participare, cele mai frecvent menționate au fost voluntariatul și proiectele comunitare, fiecare fiind indicate de 83,3% dintre respondenți. Aceste rezultate sugerează că participarea civică este promovată în special prin implicare practică, oferind tinerilor oportunitatea de a contribui direct la dezvoltarea comunităților lor. Frecvența proiectelor comunitare poate fi asociată cu promovarea programelor de educație civică și scriere de mini-proiecte destinate Consiliilor elevilor **(16)**, inclusiv a inițiativelor CivicLab **(11 & 12)** și YouCreate **(9)**, susținute la nivel național în ultimii 10 ani. În paralel, voluntariatul reprezintă o modalitate accesibilă de implicare, prin care tinerii își dezvoltă responsabilitatea socială, spiritul de echipă și inițiativa **(8)**.

Alte activități importante sunt campaniile civice, menționate de 72,2% dintre respondenți, precum și întâlnirile cu reprezentanții autorităților publice locale și consultările cu tinerii, indicate fiecare de 66,7%. Aceste date evidențiază faptul că activitatea centrelor nu se limitează la voluntariat și acțiuni comunitare, ci include și mecanisme de dialog civic și consultare. Rezultatele pot reflecta contribuția inițiativelor naționale de consolidare a Consiliilor Locale ale Tinerilor, a programelor de granturi pentru inițiative comunitare și a organizațiilor societății civile care facilitează participarea tinerilor la procesele decizionale. De asemenea, forumurile anuale ale tinerilor, organizate de Centrele de Tineret sau de Consiliile Locale ale Tinerilor, oferă oportunități de exprimare a opiniilor, identificare a nevoilor și formulare a propunerilor adresate decidenților.

Tabelul 3_Chestionar percepție_Cât de important considerați că este rolul Centrului de Tineret în dezvoltarea activismului civic

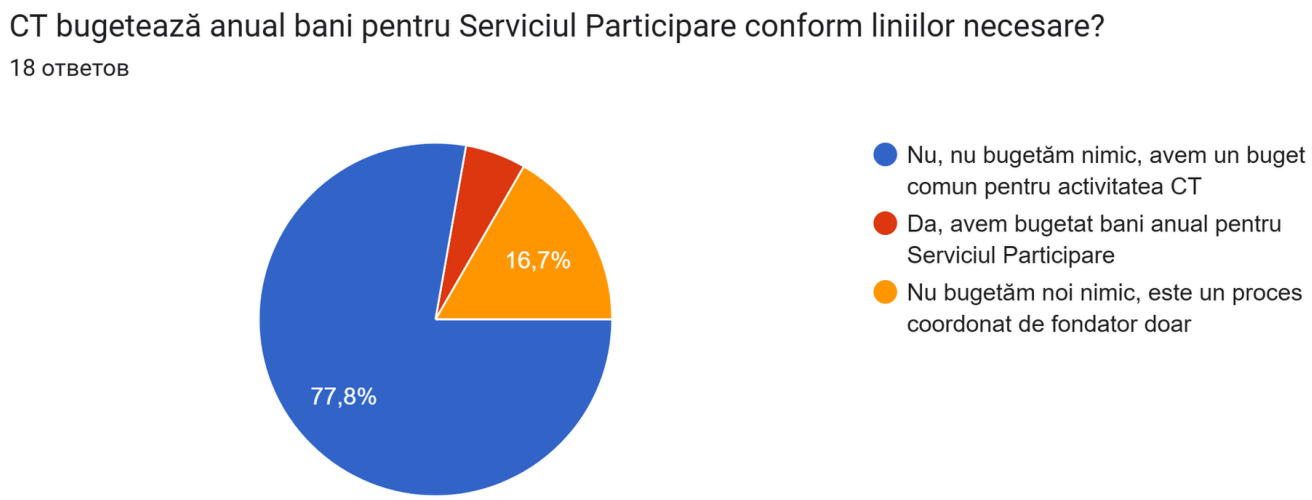
- **finanțarea Serviciului Participare**

În pofida importanței atribuite activismului civic și diversității activităților organizate, rezultatele privind finanțarea evidențiază o provocare instituțională majoră. La întrebarea dacă Centrul de Tineret bugetează anual resurse financiare pentru Serviciul Participare ***(Tabelul 4)***, 77,8% dintre respondenți au declarat că nu se alocă un buget distinct pentru acest serviciu. Un singur respondent din 18 (5,6%) a confirmat că serviciul este bugetat anual, iar trei respondenți (16,7%) au menționat că bugetarea este realizată de autoritatea publică locală, în calitate de fondator.

Lipsa unui buget distinct poate limita posibilitatea centrelor de a organiza constant consultări publice, forumuri ale tinerilor, instruiri de educație civică, campanii de advocacy și programe de mini-granturi. În același timp, absența unor programe instituționale bine structurate poate îngreuna fundamentarea necesarului financiar și argumentarea solicitărilor bugetare către fondatori.

Se conturează astfel o relație reciprocă între planificarea programatică și finanțare: în lipsa unui program al Serviciului Participare, bugetarea acestuia devine dificil de justificat, iar fără resurse financiare previzibile, continuitatea și complexitatea activităților sunt limitate. Pentru depășirea acestei situații, este necesară corelarea programelor de participare cu planurile anuale ale centrelor și cu bugetele aprobate de autoritățile publice locale, astfel încât activitățile să nu depindă exclusiv de proiecte externe sau de inițiative punctuale.

Tabelul 4_Chestionar percepție_CT bugetează anual bani pentru Serviciul Participare conform liniilor necesare

- **activitățile considerate prioritare pentru dezvoltarea participării civice**

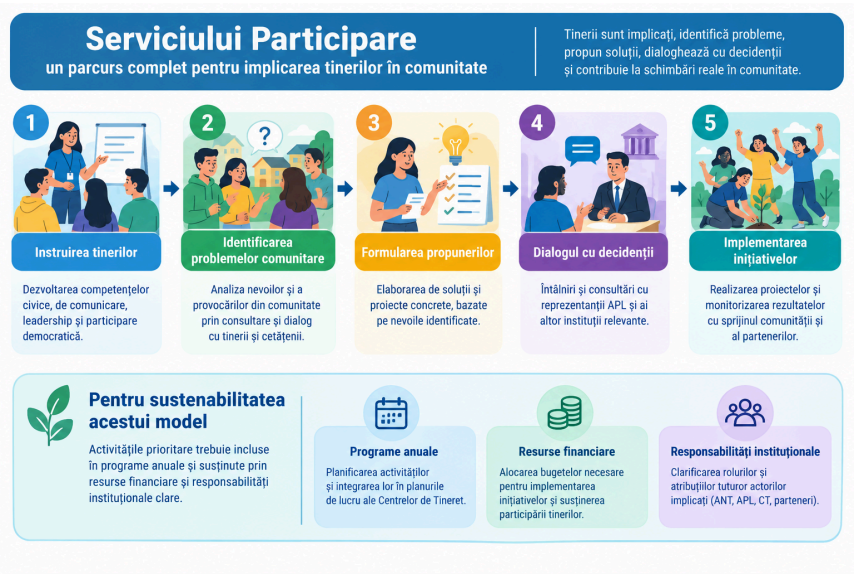
Răspunsurile deschise la întrebarea privind activitatea din Serviciul Participare cu cel mai mare impact și care merită implementată anual evidențiază o diversitate de priorități, dar și câteva direcții comune. Cele 18 răspunsuri pot fi grupate în următoarele categorii tematice:

- Forumul Tinerilor și forumurile raionale ale tinerilor – menționate în mai multe răspunsuri, fiind apreciate ca platforme de dialog, exprimare a nevoilor și interacțiune cu factorii de decizie.
- Programele de granturi și mini-granturile pentru inițiative comunitare – considerate instrumente cu impact direct, deoarece le permit tinerilor să transforme ideile în acțiuni concrete și să contribuie la soluționarea problemelor locale.
- Consultările cu tinerii și întâlnirile cu decidenții – inclusiv formate precum „La o cafea cu primarul", care facilitează comunicarea directă dintre tineri și reprezentanții administrației publice.
- Advocacy și campaniile civice – apreciate pentru capacitatea de a mobiliza comunitatea și de a promova schimbări în politicile și practicile locale.
- Educația civică și instruirile privind participarea – inclusiv trainingurile de mai multe zile, scrierea de proiecte și dezvoltarea competențelor necesare implicării democratice.
- Voluntariatul, participarea bugetară și vizitele de studiu – considerate oportunități de învățare practică, familiarizare cu procesele decizionale și dezvoltare a inițiativei civice.

Unele răspunsuri au combinat mai multe activități, ceea ce sugerează că respondenții nu percep participarea civică drept o intervenție izolată, ci ca un proces care necesită educație, oportunități de implicare, dialog cu autoritățile și resurse pentru implementarea inițiativelor. Un respondent a subliniat în mod explicit impactul transformator al programelor de mini-granturi, care îi ajută pe tineri să treacă de la statutul de observatori la cel de actori activi ai schimbării, capabili să soluționeze probleme locale și să coopereze cu administrația publică.

Prin urmare, răspunsurile indică preferința pentru activități recurente, cu rezultate vizibile în comunitate, în special forumuri, granturi, consultări și inițiative de advocacy. Acestea pot constitui baza unui model integrat de prestare a Serviciului Participare **(Fig. 2)**: instruirea tinerilor, identificarea problemelor comunitare, formularea propunerilor, dialogul cu decidenții și implementarea inițiativelor. Pentru sustenabilitatea acestui model, activitățile prioritare trebuie incluse în programe anuale și susținute prin resurse financiare și responsabilități instituționale clare.

Fig. 2_Schema Serviului de Participare

- **implicarea tinerilor și participarea la procesele decizionale**

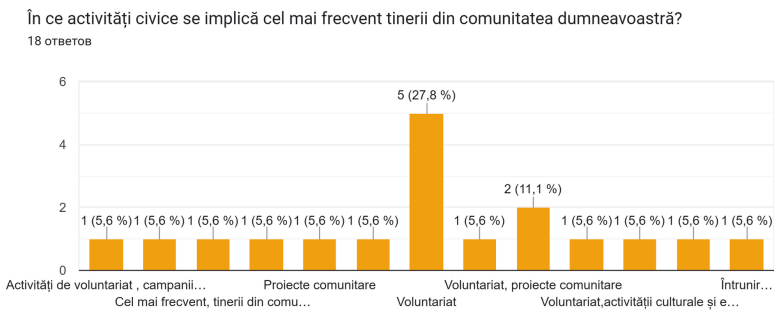
Rezultatele cercetării evidențiază faptul că implicarea civică a tinerilor din comunitățile analizate se realizează preponderent prin activități practice, în special voluntariat și proiecte comunitare, în timp ce participarea directă la procesele decizionale depinde de existența unor mecanisme instituționale și de capacitatea Centrelor de Tineret de a facilita dialogul cu autoritățile publice locale.

La întrebarea privind activitățile civice în care se implică cel mai frecvent tinerii **(Tabelul 5)**, 27,8% dintre respondenți au menționat voluntariatul, iar 11,1% – proiectele comunitare. Celelalte răspunsuri au vizat activități de informare, acțiuni caritabile, completarea chestionarelor, dezbateri, activități sportive și culturale. Distribuția răspunsurilor sugerează că voluntariatul reprezintă una dintre cele mai vizibile și accesibile forme de implicare civică în comunitățile analizate. Acest rezultat poate fi interpretat în raport cu activitățile organizate în mod curent de Centrele de Tineret. Voluntariatul și proiectele comunitare oferă tinerilor oportunități concrete de participare, responsabilizare și colaborare, fiind frecvent integrate în programele centrelor. Prin urmare, este posibil ca formele de implicare cel mai des întâlnite în rândul tinerilor să reflecte, într-o anumită măsură, tipurile de activități pe care centrele le promovează și le facilitează constant. În același timp, diversitatea celorlalte răspunsuri indică existența unor modalități complementare de implicare, care pot fi dezvoltate în cadrul serviciilor de participare.

În ceea ce privește categoriile de tineri care participă cel mai activ, elevii ocupă primul loc, fiind menționați de 88,9% dintre respondenți, urmați de voluntari, indicați de 83,3%. Aceste rezultate evidențiază rolul important al instituțiilor de învățământ și al programelor de voluntariat în mobilizarea tinerilor. Elevii beneficiază de oportunități de implicare prin Consiliile Elevilor și Consiliile Locale ale Tinerilor, în timp ce voluntarii au, de regulă, experiență directă în organizarea activităților și în participarea la inițiative comunitare. Membrii grupurilor de inițiativă au fost menționați de 44,4% dintre respondenți, ceea ce reflectă implicarea tinerilor în elaborarea și implementarea proiectelor locale, inclusiv prin programele de granturi. Același procent, de 44,4%, a fost înregistrat pentru tinerii din mediul rural. Această constatare poate fi pusă în legătură cu dezvoltarea serviciilor mobile de tineret și cu programe precum Centrul Călător **(10)** și CivicLab **(11 & 12)**, care facilitează accesul tinerilor din localități rurale la activități educaționale și civice.

Membrii Consiliilor Locale ale Tinerilor au fost menționați de 38,9% dintre respondenți. Deși această categorie are un rol important în reprezentarea intereselor tinerilor și în facilitarea dialogului cu autoritățile, procentul înregistrat sugerează că participarea prin structuri reprezentative nu este la fel de răspândită precum implicarea în voluntariat. Rezultatele susțin necesitatea consolidării consiliilor de tineret și a dezvoltării unor mecanisme prin care acestea să reprezinte o diversitate mai mare de tineri, inclusiv pe cei care nu sunt deja implicați în activități organizate.

Tabelul 5_Chestionar percepție_În ce activități civice se implică cel mai frecvent tienrii din comunitatea dumneavoastră

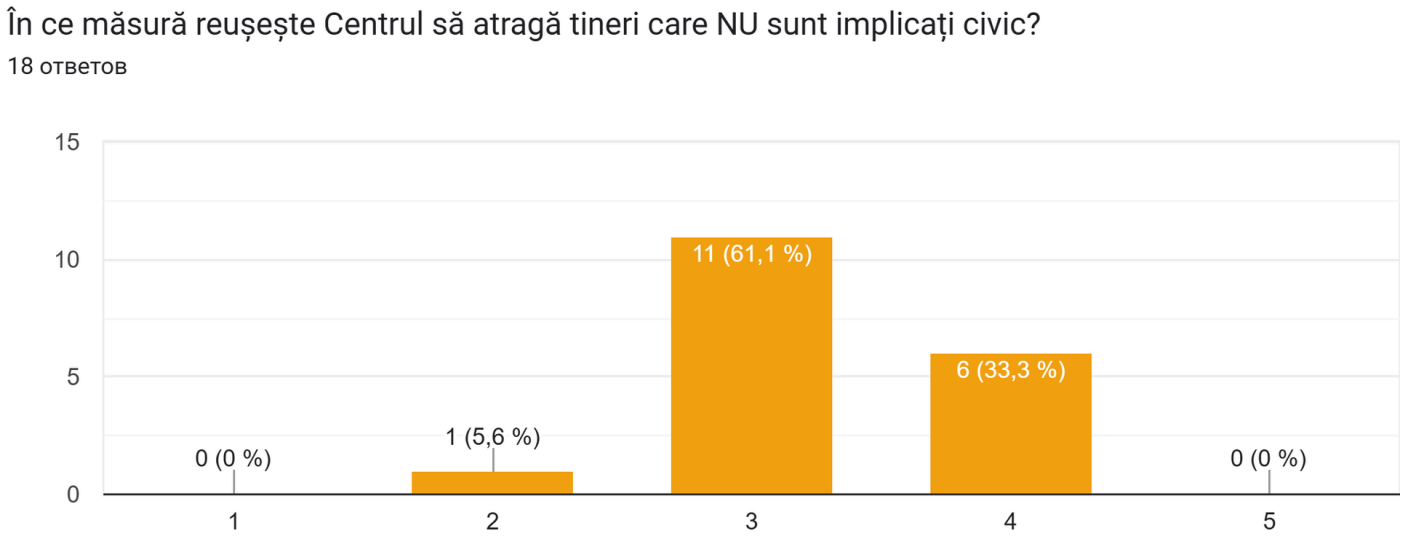

La întrebarea privind măsura în care Centrul de Tineret reușește să atragă tineri care nu sunt implicați civic **(Tabelul 6)**, 61,1% dintre respondenți au acordat nivelul 3 din 5 (unde 5 este nivelul maxim de reușită). Acest rezultat indică o apreciere moderată a capacității centrelor de a ajunge la tinerii care nu participă în mod obișnuit la activități civice.

Constatarea este relevantă deoarece participarea pare să fie concentrată, în special, în rândul elevilor, voluntarilor, membrilor grupurilor de inițiativă și al tinerilor deja conectați la structurile de participare. Deși aceste categorii reprezintă un nucleu important de participanți activi, există riscul ca activitățile să ajungă mai puțin la tinerii care nu fac parte din rețelele existente sau care nu cunosc oportunitățile oferite de centre.

Prin urmare, rezultatele evidențiază necesitatea dezvoltării unor strategii de atragere a tinerilor neimplicați, bazate pe identificarea intereselor și nevoilor acestora, diversificarea metodelor de comunicare și organizarea activităților în spații și formate accesibile. Serviciile mobile, activitățile în localitățile rurale, campaniile de informare și colaborarea cu instituțiile de învățământ pot contribui la extinderea participării dincolo de grupurile deja active. De asemenea, este important ca tinerii să fie implicați nu doar ca beneficiari ai activităților, ci și în identificarea temelor, formularea propunerilor și planificarea intervențiilor.

Tabelul 6_Chestionar percepție_În ce măsură reușește Centrul să atragă tienri care NU sunt implicați civic?

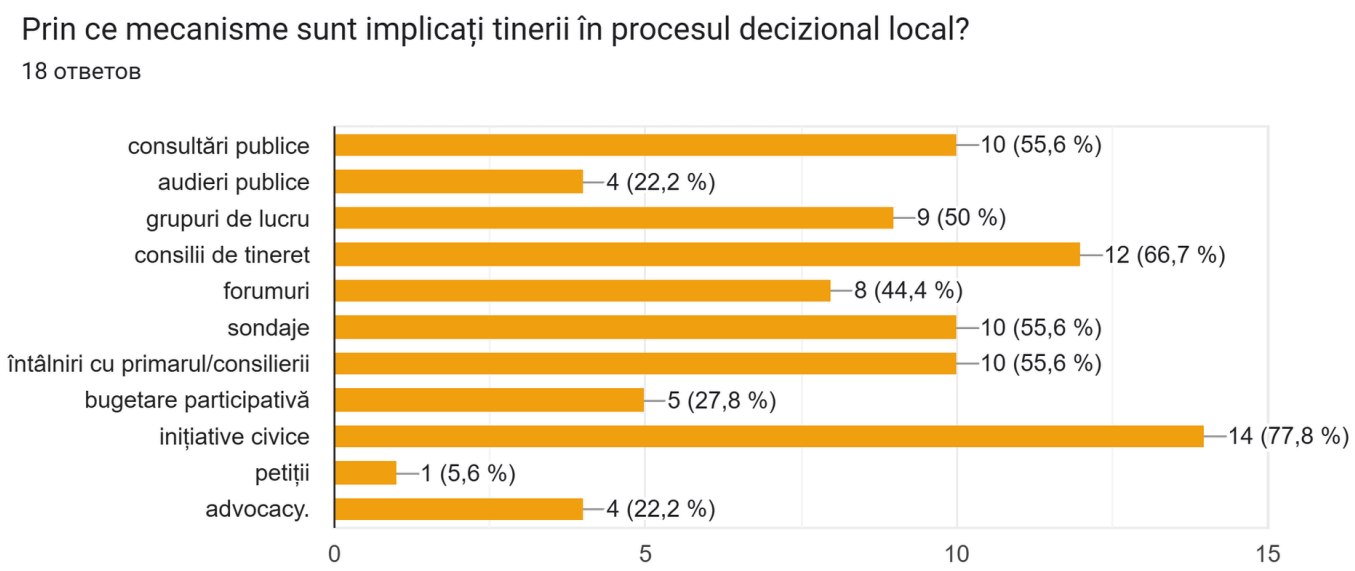
Referitor la mecanismele prin care tinerii sunt implicați în procesul decizional local **(Tabelul 7)**, 77,8% dintre respondenți au indicat inițiativele civice, iar 66,7% au menționat Consiliile Locale ale Tinerilor. Aceste rezultate confirmă importanța proiectelor comunitare și a structurilor reprezentative în facilitarea participării tinerilor.

Ponderea inițiativelor civice poate fi asociată cu programele de granturi pentru tineri și cu inițiative precum CivicLab **(11 & 12),** Animatron **(19)**, CATalizator **(20)** și YouCreate **(9)**, care oferă oportunități de identificare a problemelor comunitare, elaborare a soluțiilor și implementare a proiectelor. Prin intermediul acestor mecanisme, tinerii dobândesc experiență practică în organizare, colaborare și asumarea responsabilității pentru schimbările propuse. Totuși, implementarea unei inițiative comunitare nu presupune automat influențarea unei decizii publice, impactul asupra procesului decizional depinde și de disponibilitatea autorităților de a analiza propunerile și de a acționa în baza acestora.

Consiliile Locale ale Tinerilor reprezintă un alt mecanism important, oferind o structură prin care interesele și propunerile tinerilor pot fi comunicate autorităților. Rezultatul de 66,7% poate reflecta contribuția programelor de consolidare a consiliilor și a sprijinului oferit de Centrele de Tineret pentru organizarea și desfășurarea activităților acestora.

Consultările publice, întâlnirile cu primarul și sondajele au fost menționate fiecare de 55,6% dintre respondenți. Aceste mecanisme permit colectarea opiniilor tinerilor și crearea unor oportunități de dialog direct cu reprezentanții administrației publice locale. Ele sunt importante pentru identificarea nevoilor, formularea recomandărilor și fundamentarea deciziilor locale. Totodată, eficiența lor depinde de caracterul regulat al consultărilor, de diversitatea tinerilor implicați și de existența unui mecanism prin care autoritățile comunică ce propuneri au fost acceptate, care nu au putut fi preluate și din ce motive.

Tabelul 7_Chestionar percepție_Prin ce mecanisme sunt implicați tinerii în procesul decizional local

- **influența opiniilor tinerilor asupra deciziilor autorităților locale**

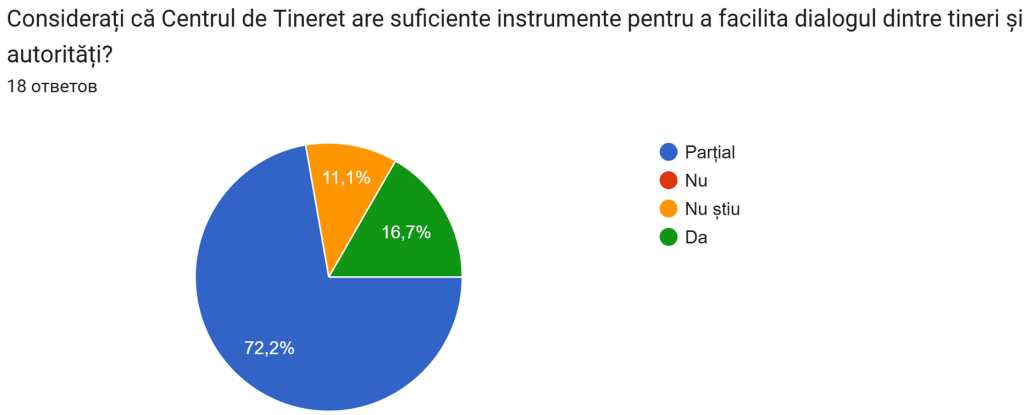
Evaluarea influenței opiniilor tinerilor asupra deciziilor autorităților locale arată o percepție moderată spre pozitivă. Câte 33,3% dintre respondenți au acordat nivelurile 3 și 4 din 5, iar 16,7% au selectat nivelul maxim, 5. Astfel, o parte dintre respondenți consideră că opiniile tinerilor au o influență semnificativă, în timp ce alții apreciază că această influență este moderată.

Rezultatele sugerează că există oportunități de participare, însă acestea nu se traduc întotdeauna într-o influență clară și vizibilă asupra deciziilor publice. Este importantă, în acest sens, diferențierea dintre consultarea tinerilor și participarea lor efectivă la procesele decizionale. Organizarea unei întâlniri sau colectarea opiniilor prin chestionare reprezintă etape importante, dar impactul real poate fi evaluat prin măsura în care propunerile tinerilor sunt analizate, integrate în planurile locale, reflectate în bugete sau urmate de decizii concrete. În consecință, Centrele de Tineret pot contribui la consolidarea influenței tinerilor prin pregătirea acestora pentru dialog instituțional, facilitarea întâlnirilor cu decidenții și monitorizarea răspunsurilor oferite de autorități. O astfel de abordare ar putea transforma participarea dintr-un proces predominant consultativ într-un mecanism mai consistent de contribuție la guvernarea locală.

La întrebarea dacă Centrele de Tineret dispun de suficiente instrumente pentru a facilita dialogul dintre tineri și autorități **(Tabelul 8)**, 72,2% dintre respondenți au răspuns că dispun de acestea doar parțial. Acest rezultat evidențiază o nevoie de consolidare a capacităților instituționale și metodologice ale centrelor în domeniul dialogului cu administrația publică locală. Deși centrele organizează întâlniri cu reprezentanții APL, consultări, sondaje și activități prin Consiliile Locale ale Tinerilor, rezultatele sugerează că aceste instrumente nu sunt întotdeauna suficiente pentru a asigura un proces sistematic și eficient de participare în lipsa unui progam pe serviciu la CT. Este necesară dezvoltarea unor metodologii de consultare adaptate diferitelor categorii de tineri, instrumente de analiză a nevoilor comunitare, mecanisme de formulare și prezentare a propunerilor, precum și proceduri de urmărire a răspunsurilor autorităților.

În acest context, Centrele de Tineret ar putea beneficia de instruiri în domeniul advocacy, al monitorizării politicilor publice și bugetelor locale, al facilitării consultărilor și al negocierii cu factorii de decizie. Totodată, este importantă instituționalizarea dialogului prin întâlniri periodice, includerea propunerilor tinerilor pe agenda autorităților și asigurarea unui feedback transparent privind rezultatele consultărilor.

Tabelul 8_Chestionar percepție_Considerați că Centrul de Tineret are suficiente instrumente pentru a facilita dialogul dintre tineri și autorități?

În ansamblu, rezultatele indică faptul că implicarea civică a tinerilor este susținută în principal prin voluntariat, proiecte comunitare, grupuri de inițiativă și Consilii Locale ale Tinerilor. Centrele de Tineret contribuie la dezvoltarea acestor forme de participare, inclusiv prin programe de granturi, activități de educație civică și facilitarea dialogului cu autoritățile.

Cu toate acestea, persistă trei provocări principale (Fig. 3): atragerea tinerilor care nu sunt deja implicați civic, consolidarea influenței reale a opiniilor tinerilor asupra deciziilor locale și dezvoltarea instrumentelor de dialog dintre Centrele de Tineret și APL. Pentru a răspunde acestor provocări, se recomandă diversificarea metodelor de mobilizare, consolidarea capacităților lucrătorilor de tineret în domeniul participării și advocacy-ului, precum și dezvoltarea unor mecanisme permanente de consultare și monitorizare a modului în care propunerile tinerilor sunt reflectate în deciziile autorităților.

Fig. 3_Provocări în implicarea civică a tinerilor

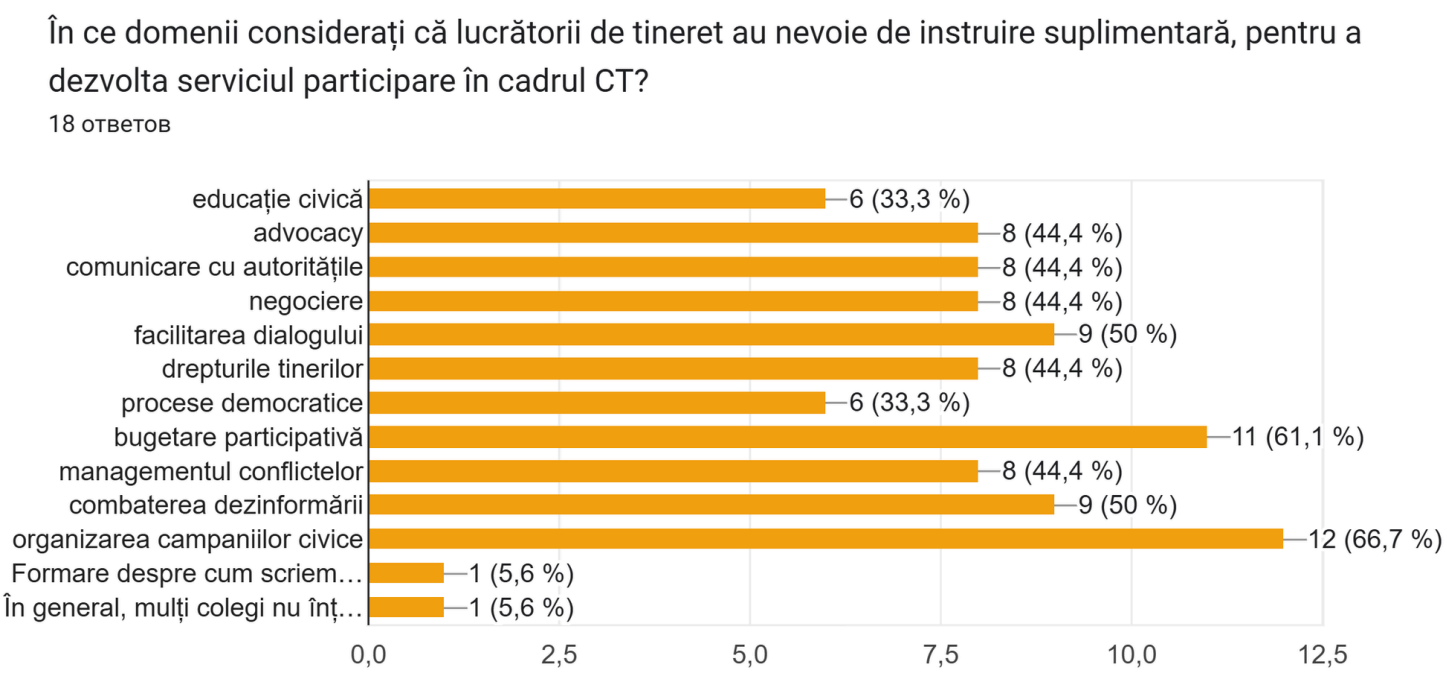
- **capacitatea lucrătorilor de tineret**

Rezultatele cercetării evidențiază necesitatea consolidării competențelor profesionale ale lucrătorilor de tineret pentru dezvoltarea și prestarea Serviciului Participare în cadrul Centrelor de Tineret continuu, chiar dacă la nivel național deja activează **Programul de instruire și împuternicire a lucrătorilor de tineret din 2025** sub coordonarea ANT **(18)**. Deși centrele organizează deja activități de voluntariat, proiecte comunitare, consultări și campanii civice, răspunsurile indică faptul că personalul **(Fig. 4)** are nevoie de instruire suplimentară pentru a transforma aceste activități în intervenții planificate, coerente și cu rezultate măsurabile.

La întrebarea privind domeniile în care lucrătorii de tineret au nevoie de instruire suplimentară **(Tabelul 9)**, 66,7% dintre respondenți au indicat organizarea campaniilor civice, 61,1% – bugetarea participativă, 50% – facilitarea dialogului și 50% – combaterea dezinformării. Aceste rezultate evidențiază nevoia de dezvoltare a competențelor atât pentru mobilizarea tinerilor, cât și pentru facilitarea participării lor la procesele decizionale și la abordarea problemelor comunitare.

Interesul pentru organizarea campaniilor civice poate fi explicat prin rolul acestora în informarea și mobilizarea comunității, promovarea unor cauze și susținerea inițiativelor tinerilor. În același timp, bugetarea participativă presupune cunoștințe despre bugetele publice, identificarea priorităților comunitare și formularea propunerilor care pot fi înaintate autorităților locale. Necesitatea instruirii în facilitarea dialogului confirmă importanța pregătirii lucrătorilor de tineret pentru organizarea consultărilor, moderarea întâlnirilor și comunicarea eficientă între tineri și reprezentanții administrației publice locale. Totodată, combaterea dezinformării devine relevantă pentru dezvoltarea gândirii critice și pentru participarea informată a tinerilor la viața comunității.

Tabebul 9_Chestionar percepție_În ce domenii considerați că lucrătorii de tineret au nevoie de instruire suplimentară, pentru a dezvolta serviciul participare în cadrul CT

Aceste preferințe pot fi puse în legătură cu activitățile promovate în cadrul programelor naționale de participare și al inițiativelor de educație civică. Totuși, rezultatele nu demonstrează în mod direct că necesitățile de instruire au apărut exclusiv ca urmare a acestor programe, ci indică faptul că lucrătorii de tineret **(Fig. 4)** consideră importante competențele necesare pentru dezvoltarea unor activități pe care centrele le implementează sau doresc să le extindă.

Fig. 4_Profilul specialistului Serviciului Participare

- **formatele preferate pentru instruirea personalului**

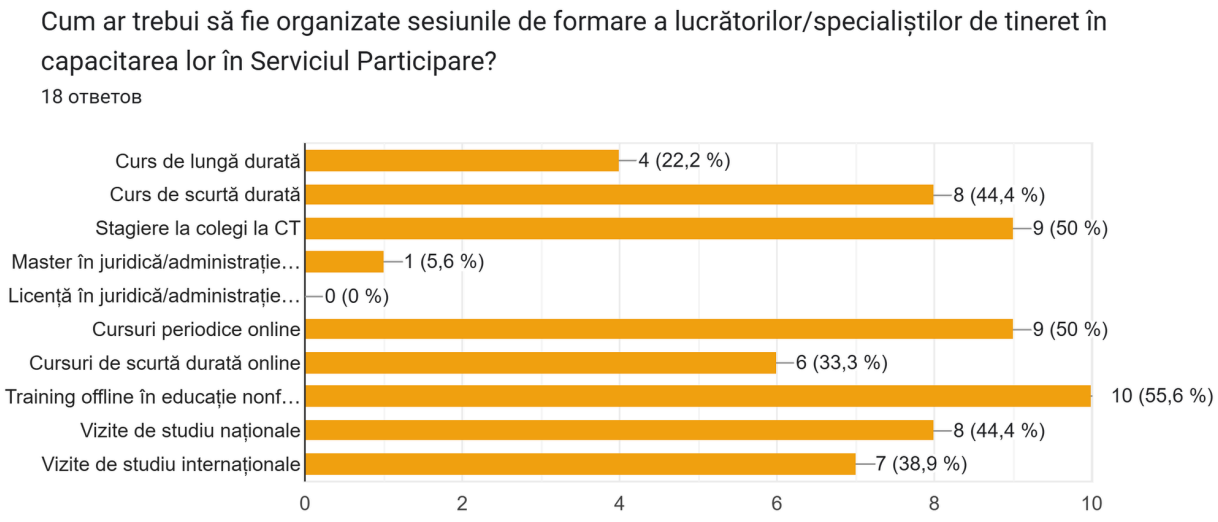
În ceea ce privește modalitatea de organizare a sesiunilor de formare **(Tabelul 10)**, 55,6% dintre respondenți au optat pentru instruiri offline bazate pe metode de educație nonformală, iar câte 50% au indicat cursurile periodice online și stagiile de practică în alte Centre de Tineret. Aceste răspunsuri sugerează preferința pentru un model de dezvoltare profesională care să combine învățarea directă, accesul flexibil la resurse și schimbul de experiență între colegi.

Preferința pentru instruirile offline poate fi asociată cu caracterul practic al competențelor necesare în Serviciul Participare. Organizarea campaniilor civice, facilitarea consultărilor, negocierea cu autoritățile și coordonarea grupurilor de tineri sunt abilități care pot fi dezvoltate eficient prin simulări, exerciții de grup, jocuri de rol și analiza unor situații concrete din activitatea centrelor. Cursurile online periodice pot completa aceste instruiri prin actualizarea cunoștințelor și menținerea unui proces continuu de învățare, fără a necesita deplasări frecvente.

Un rezultat relevant îl constituie interesul pentru stagiile de practică în alte Centre de Tineret, menționate de jumătate dintre respondenți. Această opțiune poate fi corelată cu experiența programului TAGYouthWorkers **(13)**, care a oferit oportunități de stagiu și schimb de experiență cu sprijinul programelor de granturi destinate sectorului de tineret și, ulterior, al UNFPA prin ID MilleniuM. Deși programul nu a fost implementat în anul 2026, răspunsurile indică faptul că stagierea rămâne o metodă de învățare apreciată de lucrătorii de tineret.

Prin observarea activității colegilor, participarea la organizarea unor evenimente și analiza instrumentelor utilizate în alte centre, specialiștii pot înțelege mai bine cum se planifică și se implementează Serviciul Participare în practică. Reluarea sau dezvoltarea unor mecanisme de stagiu și mentorat interinstituțional ar putea facilita transferul de experiență, inclusiv către centrele care nu dispun de un program distinct sau de personal specializat pentru acest serviciu.

Tabebul 10_Chestionar percepție_Cum ar trebui să fie organizate sesiunile de formare a lucrătorilor/specialiștilor de tineret în capacitarea lor în Serviciul Participare

Competențele necesare pentru lucrătorii de tineret în coordonarea Serviciului Participare

Răspunsurile deschise privind abilitățile și cunoștințele necesare unui lucrător de tineret responsabil de Serviciul Participare au fost diverse, dar au evidențiat câteva categorii comune de competențe.

- **Comunicare și facilitarea proceselor de grup.** Comunicarea eficientă și asertivă cu tinerii, facilitarea discuțiilor și dezbaterilor, comunicarea publică, negocierea și gestionarea conflictelor au fost menționate în mod repetat. Aceste competențe sunt esențiale pentru crearea unui mediu în care tinerii se pot exprima liber, pot analiza probleme și pot formula propuneri argumentate.
- **Cunoașterea participării civice și a drepturilor tinerilor.** Respondenții au subliniat importanța înțelegerii mecanismelor de participare civică, a procesului decizional, a cadrului legislativ și a drepturilor tinerilor. Aceste cunoștințe permit lucrătorilor de tineret să informeze corect beneficiarii și să îi sprijine în utilizarea mecanismelor de participare disponibile la nivel local.
- **Advocacy și colaborarea cu autoritățile publice locale.** Abilitățile de advocacy, lobby, negociere, susținere instituțională și colaborare cu APL și alți actori comunitari apar ca o direcție importantă de dezvoltare. Lucrătorii de tineret trebuie să poată pregăti întâlniri cu decidenții, să prezinte argumentat propunerile tinerilor și să urmărească răspunsurile autorităților. În acest sens, cunoașterea structurii și a competențelor instituțiilor publice este la fel de importantă ca abilitatea de a comunica eficient.
- **Managementul proiectelor și coordonarea structurilor de tineret.** Respondenții au menționat organizarea și coordonarea activităților, managementul proiectelor și al mini-granturilor, identificarea nevoilor tinerilor, coordonarea și mentoratul Consiliilor Locale ale Tinerilor și ale Consiliilor Elevilor. Aceste competențe sunt necesare pentru a transforma ideile tinerilor în inițiative concrete și pentru a asigura continuitatea activităților de participare.
- **Analiza nevoilor și utilizarea instrumentelor de participare.** Cartografierea nevoilor și resurselor comunitare, analiza datelor, organizarea consultărilor, utilizarea instrumentelor digitale de participare și pregătirea propunerilor pentru autorități au fost, de asemenea, evidențiate. Aceste abilități contribuie la fundamentarea inițiativelor pe date și nevoi reale, nu doar pe presupuneri sau pe preferințele unui grup restrâns de tineri.
- **Competențe personale și relaționale.** Responsabilitatea, răbdarea, flexibilitatea, spiritul de inițiativă, perseverența, cooperarea și capacitatea de a motiva tinerii au fost menționate alături de competențele tehnice. Aceste calități susțin activitatea specialistului în situații în care participarea presupune timp, negociere, gestionarea dezacordurilor și colaborare cu actori care pot avea interese diferite.

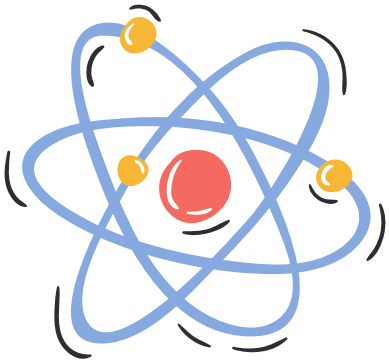
Analiza răspunsurilor arată că profilul specialistului responsabil de Serviciul Participare depășește rolul unui organizator de activități. Acesta trebuie să combine competențe educaționale, de comunicare și facilitare cu înțelegerea mecanismelor democratice, capacitatea de a lucra cu autoritățile și abilitățile de planificare și monitorizare a programelor. În același timp, competențele personale sunt importante pentru a menține motivația tinerilor și pentru a susține implicarea lor pe termen lung.

Concluzii și direcții de dezvoltare

În ansamblu, rezultatele indică necesitatea unui sistem continuu de dezvoltare profesională pentru lucrătorii de tineret implicați în Serviciul Participare. Domeniile prioritare de instruire — campanii civice, bugetare participativă, facilitarea dialogului și combaterea dezinformării — reflectă atât provocările întâlnite în activitatea curentă a centrelor, cât și nevoia de a consolida participarea tinerilor la procesele decizionale.

Se conturează trei direcții importante de intervenție:

- **Formare practică și periodică,** bazată pe metode de educație nonformală, exerciții aplicate și studii de caz relevante pentru comunitățile în care activează centrele.
- **Reluarea și extinderea stagiilor de practică și a mentoratului** între Centrele de Tineret, pentru transferul de experiență și dezvoltarea competențelor prin observarea și aplicarea metodelor utilizate de colegi.
- **Elaborarea unui cadru de competențe pentru coordonatorul** Serviciului Participare, care să includă comunicarea și facilitarea, educația civică, advocacy-ul, colaborarea cu APL, managementul proiectelor, analiza nevoilor și monitorizarea rezultatelor.

- **parteneriate și colaborare în promovarea participării civice a tinerilor/ partenerii principali ai Centrelor de Tineret**

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că promovarea participării civice se bazează pe colaborarea Centrelor de Tineret cu instituțiile de învățământ, autoritățile publice locale și organizațiile societății civile **(Tabelul 11)**. La întrebarea privind partenerii cu care colaborează pentru promovarea participării civice, 83,3% dintre respondenți au indicat instituțiile de învățământ, iar câte 72,2% au menționat organizațiile neguvernamentale și autoritățile publice locale.

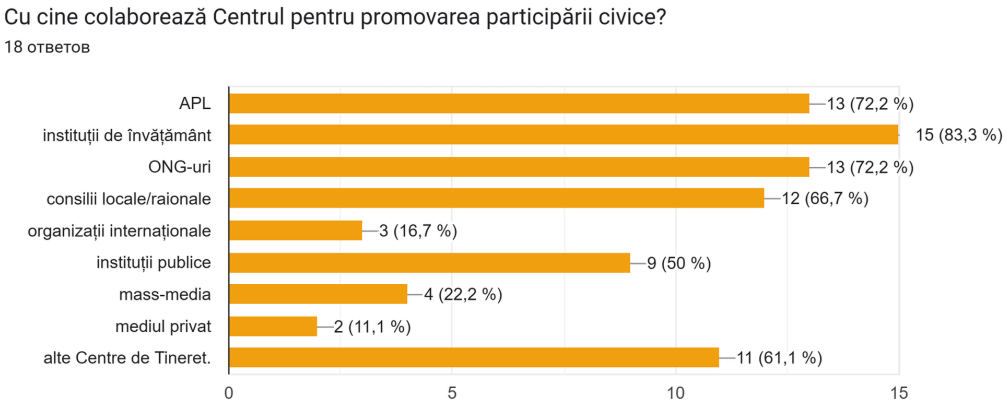
Ponderea ridicată a colaborării cu instituțiile de învățământ corespunde rezultatului anterior, conform căruia 88,9% dintre respondenți au identificat elevii drept categoria de tineri care participă cel mai activ la activitățile civice. Această corelație sugerează că parteneriatele cu școlile și liceele reprezintă o cale importantă prin care Centrele de Tineret ajung la tineri, îi informează despre oportunitățile de participare și îi mobilizează pentru activități de voluntariat, proiecte comunitare și inițiative civice. Totodată, instituțiile de învățământ facilitează contactul cu membrii Consiliilor Elevilor, care pot contribui la identificarea nevoilor elevilor și la promovarea participării acestora în comunitate.

Colaborarea cu autoritățile publice locale, indicată de 72,2% dintre respondenți, este esențială pentru facilitarea accesului tinerilor la procesele decizionale. Această relație se manifestă prin susținerea Consiliilor Locale ale Tinerilor, organizarea întâlnirilor cu primarii și alți reprezentanți ai administrației publice, desfășurarea consultărilor și implementarea inițiativelor comunitare. De asemenea, programele de granturi locale pentru tineri pot contribui la consolidarea parteneriatului dintre Centrele de Tineret, tineri și APL, oferind oportunități de identificare și soluționare a problemelor comunitare.

În același timp, 72,2% dintre respondenți au menționat colaborarea cu organizațiile neguvernamentale. Aceste parteneriate pot contribui la diversificarea activităților prin proiecte de participare civică, educație media, combaterea dezinformării, dezbateri, voluntariat și advocacy. Organizațiile societății civile oferă adesea expertiză, resurse metodologice, oportunități de finanțare și acces la programe naționale, sprijinind Centrele de Tineret în dezvoltarea unor servicii adaptate nevoilor tinerilor.

Prin urmare, rezultatele indică existența unei rețele de colaborare în care instituțiile de învățământ facilitează accesul la tineri, ONG-urile contribuie cu expertiză și oportunități de dezvoltare, iar autoritățile publice locale reprezintă un partener esențial pentru transformarea inițiativelor civice în acțiuni și decizii la nivel comunitar.

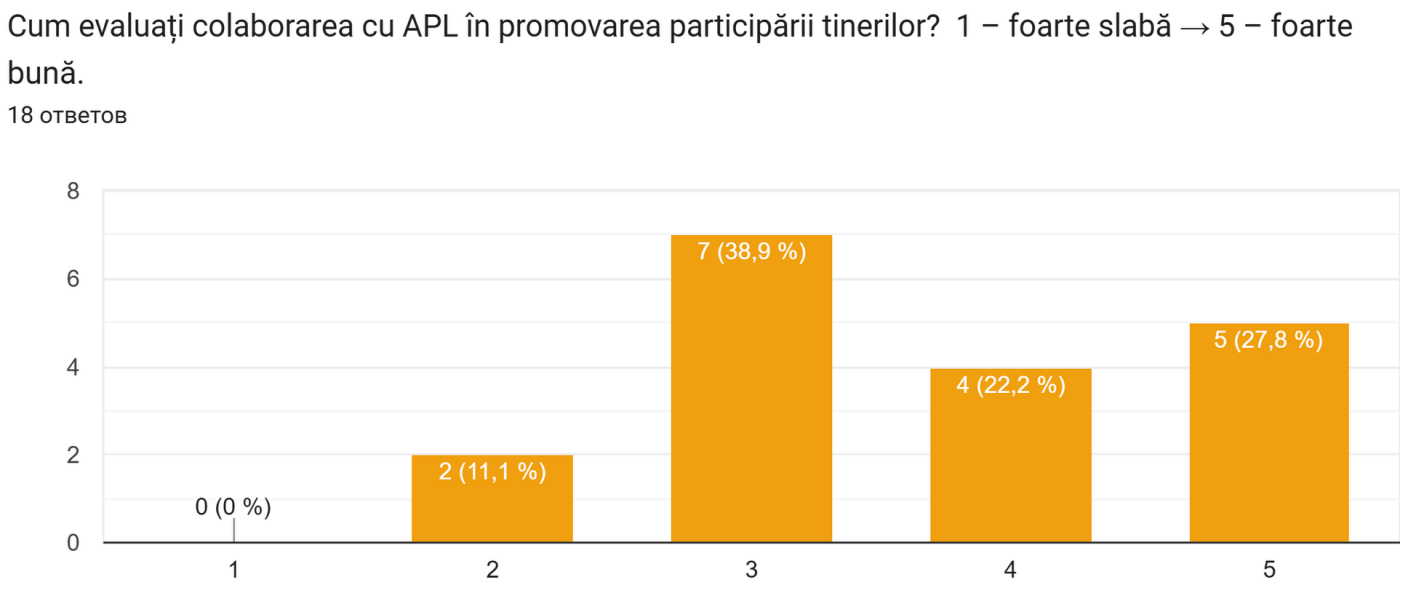
Tabebul 11_Chestionar percepție_Cu cine colaborează Centrul pentru promovarea participării civice

- **evaluarea colaborării cu autoritățile publice locale**

La întrebarea privind evaluarea colaborării cu APL în promovarea participării tinerilor **(Tabelul 12)**, cele mai multe răspunsuri s-au concentrat la nivelul 3 din 5, selectat de 38,9% dintre respondenți. Nivelul 4 a fost indicat de 22,2%, iar nivelul maxim, 5, de 27,8%.

Tabebul 12_Chestionar percepție_Cum evaluați colaborarea cu APL în promovarea participării tienrilor

Distribuția răspunsurilor arată că relația dintre Centrele de Tineret și autoritățile publice locale este apreciată predominant ca fiind moderată, dar există și centre care raportează o colaborare foarte bună. În total, 50% dintre respondenți au evaluat colaborarea la nivelurile 4 și 5, ceea ce indică experiențe pozitive în interacțiunea cu administrația publică locală. Totuși, ponderea de 38,9% la nivelul 3 sugerează că parteneriatul nu este perceput în mod uniform ca fiind suficient de dezvoltat.

Aceste rezultate pot fi interpretate în raport cu deschiderea autorităților locale față de inițiativele tinerilor, disponibilitatea de a participa la consultări și capacitatea de a integra propunerile acestora în planurile și deciziile comunității. Atunci când APL oferă spațiu de dialog, răspunde solicitărilor și susține inițiativele tinerilor, Centrele de Tineret pot facilita mai ușor participarea civică. În schimb, dacă dialogul este sporadic sau propunerile tinerilor nu primesc un răspuns clar, participarea riscă să rămână la nivelul activităților consultative, fără o influență vizibilă asupra deciziilor locale.

Este important de precizat că aceste rezultate reflectă percepțiile respondenților și nu demonstrează, de unele singure, o relație cauzală între deschiderea APL și nivelul de participare a tinerilor. Totuși, analizate împreună cu răspunsurile anterioare privind influența opiniilor tinerilor asupra deciziilor locale și instrumentele de dialog disponibile, ele evidențiază necesitatea consolidării colaborării instituționale.

Ce ar trebui îmbunătățit în colaborarea dintre Centrele de Tineret și APL?

În răspunsurile la întrebarea deschisă privind îmbunătățirea colaborării, Centrele de Tineret au evidențiat necesitatea unei implicări mai mari a tinerilor în procesul de luare a deciziilor. Această prioritate este relevantă, deoarece participarea civică nu se limitează la organizarea evenimentelor sau la consultarea ocazională a tinerilor, ci presupune existența unor oportunități prin care aceștia să contribuie la identificarea problemelor, formularea soluțiilor și monitorizarea deciziilor autorităților.

Totuși, pentru ca această implicare să devină sistematică, este necesară consolidarea capacității instituționale a Centrelor de Tineret. Rezultatele capitolelor precedente au arătat că doar 16,7% dintre respondenți au indicat existența unui angajat special desemnat pentru Serviciul Participare, în timp ce 61,1% au menționat că responsabilitățile sunt incluse în fișa de post a altor angajați. În plus, 77,8% au declarat că nu se alocă un buget anual distinct pentru acest serviciu, iar numai 33,3% au confirmat existența unui program al Serviciului Participare în portofoliul organizației.

Aceste constatări sugerează că responsabilitatea pentru consolidarea participării tinerilor nu poate reveni exclusiv autorităților publice locale și nici nu poate fi realizată doar prin inițiative punctuale ale lucrătorilor de tineret. Pentru a facilita un dialog constant cu APL, Centrele de Tineret au nevoie de un cadru instituțional care să permită planificarea, coordonarea și monitorizarea activităților de participare.

În acest sens, se conturează trei necesități interdependente:

- **Desemnarea unui specialist responsabil de Serviciul Participare**, cu atribuții clare în fișa postului privind consultarea tinerilor, coordonarea structurilor de reprezentare, facilitarea dialogului cu APL și monitorizarea rezultatelor.
- **Elaborarea unui program instituțional al Serviciului Participare**, cu obiective, activități anuale, grupuri-țintă, indicatori și mecanisme de evaluare a modului în care sunt preluate propunerile tinerilor.
- **Asigurarea unui buget anual pentru implementarea programului,** care să permită organizarea consultărilor, forumurilor, întâlnirilor cu decidenții, campaniilor de advocacy și altor activități relevante.

Aceste elemente se susțin reciproc. Un specialist desemnat poate coordona programul și menține relația cu autoritățile, programul oferă o bază pentru planificarea și argumentarea resurselor, iar bugetul permite implementarea activităților în mod continuu. În absența acestor componente, colaborarea poate depinde în mare măsură de inițiativa individuală a lucrătorilor de tineret, de disponibilitatea temporară a partenerilor sau de finanțarea proiectelor externe.

La nivelul relației cu APL, ar fi utilă instituționalizarea unor mecanisme de dialog, precum întâlniri periodice între reprezentanții autorităților, Centrelor de Tineret și Consiliilor Locale ale Tinerilor, consultări asupra priorităților comunitare și transmiterea unor răspunsuri oficiale la propunerile formulate de tineri. Un asemenea mecanism ar permite urmărirea parcursului propunerilor, de la identificarea unei probleme până la eventuala includere a soluției în planurile sau bugetele locale.

• bariere și provocări în implicarea civică a tinerilor

Rezultatele cercetării evidențiază existența mai multor bariere care limitează implicarea civică a tinerilor, atât la nivel individual, cât și în ceea ce privește accesul la oportunități de participare. Potrivit răspunsurilor celor 18 reprezentanți ai Centrelor de Tineret, cele mai frecvent menționate obstacole sunt lipsa motivației și a informației în rândul tinerilor, urmate de teama de a-și exprima opiniile.

- **Lipsa motivației și a informației** – 77,8%. Aceasta este cea mai frecvent menționată barieră și sugerează că o parte dintre tineri nu cunosc suficient oportunitățile de implicare civică sau nu percep clar beneficiile participării. Situația evidențiază necesitatea unor activități de informare accesibile, adaptate intereselor tinerilor, precum și a unor inițiative practice care să le demonstreze că implicarea lor poate contribui la schimbări concrete în comunitate.
- **Teama de a-și exprima opiniile** – 72,2%. Acest rezultat indică existența unor dificultăți legate de încrederea în propria voce și de disponibilitatea tinerilor de a participa la discuții publice. Teama de a fi judecați, criticați sau de a nu fi luați în serios poate reduce participarea la consultări, dezbateri și dialogul cu autoritățile. Prin urmare, Centrele de Tineret au un rol important în crearea unor spații sigure și incluzive, în care opiniile tinerilor sunt ascultate și tratate cu respect.
- **Lipsa timpului** – 55,6%. Această barieră poate fi asociată cu suprapunerea activităților civice cu programul școlar, studiile, responsabilitățile familiale sau alte obligații. Pentru a facilita participarea, activitățile ar putea fi organizate în intervale flexibile și în formate adaptate disponibilității tinerilor.
- **Accesul limitat la activități în localitățile rurale** – 44,4%. Rezultatul evidențiază diferențe teritoriale în accesul la oportunități de participare. Tinerii din localitățile rurale pot întâmpina dificultăți legate de distanță, transport sau numărul redus de activități organizate în comunitate. În acest context, sunt importante dezvoltarea activităților mobile, consolidarea parteneriatelor cu instituțiile locale și susținerea inițiativelor comunitare în localitățile rurale.

Analiza rezultatelor arată că barierele în implicarea civică nu se reduc la disponibilitatea tinerilor de a participa. Ele țin atât de informare și motivație, cât și de încrederea în propria capacitate de a se exprima, de constrângerile de timp și de accesul la oportunități. Este relevant faptul că lipsa motivației și a informației, precum și teama de exprimare, au fost menționate de peste 70% dintre respondenți. Acest lucru sugerează necesitatea unei abordări care să combine informarea cu experiențe practice de participare, încurajarea exprimării libere și demonstrarea impactului concret al inițiativelor tinerilor.

În același timp, barierele identificate trebuie analizate în raport cu capacitatea instituțională a Centrelor de Tineret de a oferi activități constante, resurse suficiente și mecanisme prin care propunerile tinerilor să ajungă la factorii de decizie. Dacă tinerii nu primesc un răspuns la inițiativele lor sau nu observă rezultate concrete, motivația de a participa în continuare poate fi afectată.

- **impactul Centrelor de Tineret în promovarea participării civice a tinerilor**

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că reprezentanții Centrelor de Tineret atribuie Serviciului Participare un rol important în dezvoltarea activismului civic, a inițiativei personale și a competențelor necesare implicării tinerilor în viața comunității. Răspunsurile indică o percepție predominant pozitivă asupra contribuției acestui serviciu, atât în formarea competențelor individuale, cât și în stimularea participării la procesele comunitare și democratice.

În ceea ce privește domeniile în care Serviciul Participare contribuie la dezvoltarea tinerilor, respondenții au indicat următoarele rezultate:

- **Dezvoltarea colaborării dintre tineri, instituții publice, ONG-uri și mediul privat** – 72,2%. Deși rezultatul rămâne majoritar pozitiv, acesta este cel mai redus dintre indicatorii analizați. Acest aspect sugerează că dezvoltarea parteneriatelor și a cooperării intersectoriale poate reprezenta un domeniu care necesită consolidare, astfel încât inițiativele tinerilor să beneficieze de mai mult sprijin instituțional și comunitar.

• **Creșterea implicării civice a tinerilor** – 100%. Toți respondenții consideră că Serviciul Participare contribuie la creșterea implicării civice. Acest rezultat evidențiază rolul Centrelor de Tineret în crearea oportunităților prin care tinerii pot trece de la simpla informare la participarea activă în viața comunității.	• **Dezvoltarea spiritului de inițiativă** – 94,4%. Procentul ridicat sugerează că activitățile Centrelor de Tineret încurajează tinerii să identifice probleme, să propună soluții și să inițieze acțiuni pentru îmbunătățirea mediului în care trăiesc.	• **Dezvoltarea competențelor de leadership** – 88,9%. Rezultatul reflectă contribuția percepută a serviciului la formarea capacităților de coordonare, asumare a responsabilității, mobilizare a colegilor și conducere a inițiativelor de grup.
• **Dezvoltarea abilităților de comunicare și argumentare** – 83,3%. Aceste competențe sunt esențiale pentru exprimarea opiniilor, participarea la dezbateri, formularea propunerilor și dialogul cu reprezentanții instituțiilor publice.	• **Promovarea voluntariatului și activismului civic** – 77,8%. Centrele de Tineret contribuie la crearea unor contexte în care tinerii pot participa la acțiuni de voluntariat, campanii și inițiative comunitare, dezvoltându-și responsabilitatea față de comunitate.	• **Creșterea accesului la informații despre drepturi și oportunități** – 77,8%. Rezultatul indică importanța Centrelor de Tineret ca surse de informare și facilitatori ai accesului tinerilor la oportunități de participare, dezvoltare personală și implicare comunitară.

În ansamblu, rezultatele evidențiază că impactul perceput al Serviciului Participare este mai pronunțat în ceea ce privește implicarea civică și inițiativa individuală. În schimb, colaborarea dintre tineri și diferiți actori comunitari este menționată într-o proporție mai redusă, ceea ce indică oportunitatea de a consolida mecanismele de cooperare și dialog.

Aprecierea contribuției Centrelor de Tineret la dezvoltarea civică și participativă

O a doua serie de răspunsuri a evaluat contribuția Centrelor de Tineret pe o scală de la 1 la 5. Datele prezentate se referă la proporția respondenților care au acordat nivelul maxim de apreciere – 5.

Domeniul evaluat -Respondenți care au acordat nota 5	
Dezvoltarea leadership ului 88,9%	Dezvoltarea voluntariatului 88,9%
Dezvoltarea spiritului civic 83,3%	Inițierea proiectelor comunitare 77,8%
Creșterea interesului tinerilor pentru comunitate 77,8%	Creșterea încrederii în instituții 61,1%
Participarea la luarea deciziilor 61,1%	

Rezultatele confirmă o percepție favorabilă asupra contribuției Centrelor de Tineret, în special în dezvoltarea competențelor personale și a comportamentelor asociate participării civice.

Leadershipul și voluntariatul înregistrează cele mai mari ponderi ale evaluărilor maxime, fiecare cu 88,9%. Aceste rezultate sugerează că Centrele de Tineret sunt percepute ca spații relevante pentru dezvoltarea capacității tinerilor de a coordona activități, de a lucra în echipă și de a se implica voluntar în acțiuni de interes comunitar. Voluntariatul poate reprezenta, în acest context, o modalitate practică prin care tinerii își dezvoltă responsabilitatea, autonomia și disponibilitatea de a contribui la binele comun.

Dezvoltarea spiritului civic, apreciată cu nota maximă de 83,3% dintre respondenți, evidențiază rolul educației nonformale în formarea unei atitudini active față de problemele comunității. Prin activități participative, campanii, inițiative locale și proiecte comunitare, tinerii pot înțelege mai bine drepturile, responsabilitățile și posibilitățile de implicare în procesele democratice.

În ceea ce privește inițierea proiectelor comunitare și creșterea interesului pentru comunitate, câte 77,8% dintre respondenți au acordat nota maximă. Acest rezultat sugerează că activitățile Centrelor de Tineret pot sprijini transformarea interesului pentru problemele locale în inițiative concrete. Proiectele comunitare oferă tinerilor posibilitatea de a identifica nevoi, de a mobiliza resurse, de a colabora cu alți actori și de a observa rezultatele propriei implicări.

Un aspect care merită atenție este faptul că participarea la luarea deciziilor și creșterea încrederii în instituții au obținut cele mai mici ponderi ale evaluărilor maxime, de câte 61,1%. Acest rezultat nu înseamnă că Centrele de Tineret nu contribuie la aceste domenii, ci indică faptul că impactul lor este apreciat cu mai multă rezervă în comparație cu dezvoltarea leadershipului și voluntariatului.

Această diferență este relevantă pentru interpretarea impactului: dezvoltarea competențelor individuale și participarea la activități pot fi facilitate direct de Centrele de Tineret, în timp ce influențarea deciziilor publice și consolidarea încrederii în instituții depind și de disponibilitatea autorităților de a asculta propunerile tinerilor, de a le examina și de a comunica rezultatele. Prin urmare, participarea efectivă la luarea deciziilor necesită nu doar tineri pregătiți să se implice, ci și mecanisme instituționale funcționale de consultare și feedback.

Concluzie:
Datele cercetării indică faptul că Centrele de Tineret sunt percepute de respondenți ca actori importanți în dezvoltarea activismului civic, a inițiativei și a leadershipului în rândul tinerilor. Totuși, consolidarea impactului asupra participării la luarea deciziilor și asupra relației cu instituțiile publice presupune trecerea de la dezvoltarea competențelor individuale la mecanisme constante de colaborare și influențare a deciziilor comunitare.

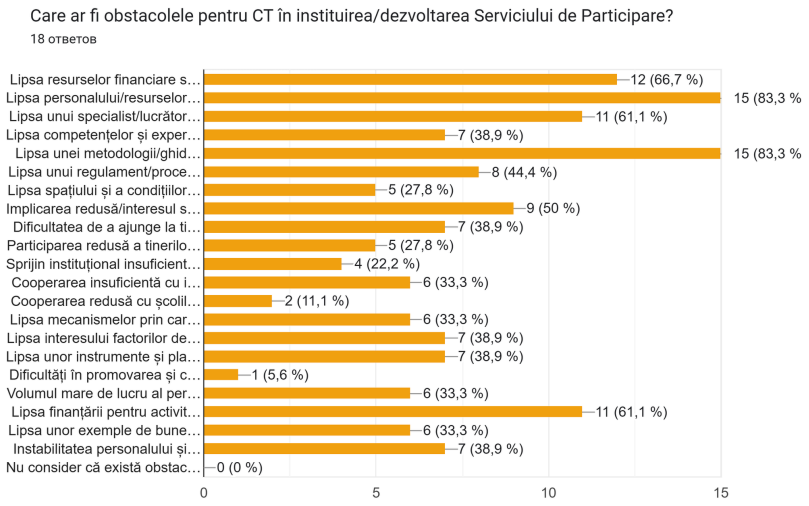
Discuții și interpretarea constatărilor

Rezultatele cercetării evidențiază faptul că instituirea și dezvoltarea Serviciului Participare în cadrul Centrelor de Tineret sunt influențate de o serie de bariere metodologice, instituționale și financiare **(Tabelul 13)**. Răspunsurile celor 18 reprezentanți ai Centrelor de Tineret arată că dificultățile nu țin doar de disponibilitatea tinerilor de a se implica, ci și de capacitatea centrelor de a asigura personal calificat, programe structurate și resurse suficiente pentru desfășurarea activităților în mod constant.

Cele mai frecvent menționate obstacole sunt:

- **Lipsa unei metodologii clare și insuficiența resurselor umane**, fiecare fiind indicate de 83,3% dintre respondenți. Aceste rezultate sugerează că dezvoltarea serviciului necesită atât un cadru metodologic comun, cât și consolidarea capacității instituționale a Centrelor de Tineret.
- **Lipsa unei metodologii sau a unui ghid clar pentru organizarea Serviciului Participare** – 83,3%. Acesta este unul dintre principalele obstacole identificate. În absența unor orientări metodologice clare, centrele pot întâmpina dificultăți în definirea obiectivelor serviciului, identificarea grupurilor-țintă, planificarea activităților, selectarea metodelor de lucru și evaluarea rezultatelor. O metodologie națională ar putea contribui la stabilirea unor standarde comune, adaptabile la specificul localităților și la resursele fiecărui centru.
- **Lipsa personalului și a resurselor umane necesare** – 83,3%. Rezultatul evidențiază presiunea asupra echipelor Centrelor de Tineret, în special în situațiile în care același lucrător de tineret coordonează mai multe servicii și activități. Dezvoltarea unui serviciu complex de participare presupune timp pentru consultarea tinerilor, facilitarea grupurilor, mentorat, colaborarea cu autoritățile și monitorizarea inițiativelor. Atunci când aceste sarcini sunt distribuite între angajați care au și alte responsabilități, continuitatea și calitatea intervențiilor pot fi afectate.
- **Lipsa resurselor financiare suficiente** – 66,7%. Insuficiența resurselor financiare limitează capacitatea centrelor de a organiza activități periodice, de a ajunge la tinerii din localitățile rurale, de a asigura transportul și materialele necesare sau de a susține inițiativele comunitare. Prin urmare, chiar și atunci când există interes și idei din partea tinerilor, posibilitatea de a le transforma în acțiuni concrete poate rămâne redusă.

Tabebul 13_Chestionar percepție_Care ar fi obstacolele pentru CT în instituirea/dezvoltarea Serviciului de Participare?

- **Lipsa finanțării pentru activitățile și inițiativele propuse de tineri** – 61,1%. Această barieră evidențiază diferența dintre participarea consultativă și participarea susținută prin acțiuni concrete. Tinerii pot identifica probleme și formula propuneri, însă fără resurse pentru implementare, implicarea riscă să rămână la nivelul discuțiilor sau al planificării. Finanțarea inițiativelor este importantă pentru a demonstra că ideile tinerilor pot genera schimbări vizibile în comunitate.
- **Lipsa unui specialist sau a unui lucrător de tineret responsabil de participare** – 61,1%. Acest rezultat confirmă necesitatea atribuirii clare a responsabilităților pentru dezvoltarea serviciului. În lipsa unei persoane care să coordoneze sistematic participarea, activitățile pot fi organizate sporadic, fără o legătură suficientă între consultarea tinerilor, planificare, implementare și evaluare.
- **Instabilitatea personalului și fluctuația lucrătorilor de tineret** – 38,9%. Deși este menționată de o proporție mai mică de respondenți, această problemă poate afecta continuitatea relațiilor cu tinerii, păstrarea experienței instituționale și implementarea programelor pe termen lung. Schimbările frecvente de personal pot impune reluarea proceselor de formare și adaptare.

Privite împreună, aceste rezultate confirmă că dezvoltarea Serviciului Participare nu poate depinde exclusiv de inițiativa individuală a lucrătorilor de tineret. Este necesară o abordare instituțională, care să combine metodologia, personalul responsabil, planificarea anuală și finanțarea activităților.

Un aspect important este legătura dintre aceste obstacole și profilul tinerilor implicați în prezent în activitățile Centrelor de Tineret. Rezultatele analizate anterior arată că cele mai active categorii sunt elevii (88,9%), voluntarii (83,3%), membrii grupurilor de inițiativă și tinerii din mediul rural (câte 44,4%), precum și membrii consiliilor de tineret (38,9%). Aceste date nu demonstrează direct că obstacolele instituționale determină participarea predominantă a anumitor categorii, dar sugerează că extinderea participării către tinerii mai puțin activi necesită capacitate suplimentară, metode adaptate și activități de informare și mobilizare.

Prin urmare, un Serviciu Participare dezvoltat presupune mai mult decât organizarea unor evenimente sau susținerea grupurilor de voluntari. Acesta ar trebui să includă identificarea nevoilor tinerilor, consultarea unor grupuri diverse, educație civică, dezvoltarea inițiativelor comunitare, dialog cu autoritățile și monitorizarea contribuției tinerilor la deciziile locale.

La întrebarea privind cele mai importante trei măsuri pentru dezvoltarea Serviciului Participare, respondenții au evidențiat în special formarea lucrătorilor de tineret, elaborarea unei metodologii naționale și asigurarea finanțării dedicate.

- **Formarea lucrătorilor de tineret** – 66,7%. Această măsură răspunde direct nevoii de consolidare a competențelor profesionale necesare pentru organizarea și facilitarea participării civice. Formarea trebuie să includă nu doar cunoștințe teoretice, ci și metode practice de consultare, facilitare a dialogului, mobilizare comunitară, advocacy, colaborare cu autoritățile și susținere a inițiativelor tinerilor.

În Republica Moldova există experiențe relevante de dezvoltare profesională care pot fi valorificate. Începând cu 2016, ID MilleniuM a contribuit la formarea lucrătorilor de tineret, inclusiv prin programe de lungă durată și formare de formatori în educația nonformală. Din 2025, formarea lucrătorilor de tineret a fost coordonată de Agenția Națională pentru Tineret (ANT). De asemenea, începând cu 2023, AO CIDP „Anima" a dezvoltat programul TAG Youth Worker, care a inclus stagii ale lucrătorilor de tineret în Centre de Tineret partenere, alături de colegi-mentori, din 2025 AO Avanti a venit cu suport în capacitarea lucrătorilor de tineret, precum și sprijin pentru elaborarea programelor serviciilor pe care centrele doreau să le dezvolte.

Aceste experiențe indică utilitatea unei abordări integrate, care combină instruirea, învățarea practică, mentoratul și aplicarea cunoștințelor în instituția de origine.

- **Elaborarea unei metodologii naționale** – 66,7%. Această măsură răspunde direct obstacolului menționat de 83,3% dintre respondenți. O metodologie națională ar putea clarifica scopul și componentele Serviciului Participare, etapele de instituire, standardele minime de funcționare, competențele personalului responsabil, instrumentele de lucru și indicatorii de monitorizare și evaluare.

Elaborarea metodologiei ar trebui corelată cu dezvoltarea unui program complex al Serviciului Participare, care să ofere Centrelor de Tineret un cadru coerent de planificare și implementare. Un asemenea program ar putea include analiza nevoilor tinerilor, identificarea grupurilor insuficient reprezentate, activități de educație civică, mecanisme de consultare, susținerea inițiativelor comunitare, dialogul cu autoritățile și evaluarea rezultatelor. Coordonarea la nivel național ar permite aplicarea unor principii comune, cu suficientă flexibilitate pentru adaptarea la realitățile locale.

- **Asigurarea unei finanțări dedicate** – 55,6%. Finanțarea este o condiție esențială pentru transformarea planurilor și propunerilor tinerilor în activități realizabile. Această prioritate este susținută de rezultatele privind obstacolele financiare și de datele anterioare ale cercetării: 77,8% dintre respondenți au indicat că centrele nu dispun de un buget separat pentru Serviciul Participare, 16,7% au menționat că activitățile sunt bugetate de autoritatea publică locală sau de fondator, iar 5,6% au confirmat existența unui buget separat.

Datele sugerează că finanțarea serviciului nu este încă instituționalizată în mod uniform. Este important ca planificarea bugetară să fie corelată cu programul anual al serviciului și să prevadă atât cheltuielile de funcționare a activităților, cât și resurse pentru inițiativele propuse și implementate de tineri. În acest fel, finanțarea nu ar susține doar organizarea evenimentelor, ci întregul proces de participare.

- **Dezvoltarea programelor de mentorat și schimb de experiență între Centrele de Tineret** – 33,3%. Deși această măsură a fost menționată de o treime dintre respondenți, ea completează în mod relevant formarea profesională și metodologia națională. Experiența programului TAG Youth Worker, organizat de AO CIDP „Anima” cu sprijinul ANT, pe parcursul a trei ani, oferă un exemplu de învățare între colegi și de sprijin practic pentru dezvoltarea serviciilor în Centrele de Tineret.

Mentoratul permite transferul de instrumente și metode deja testate, adaptarea lor la diferite contexte locale și consolidarea comunității profesionale a lucrătorilor de tineret. Reluarea sau dezvoltarea unor asemenea programe ar putea include stagii în centre cu experiență, întâlniri periodice între specialiști, schimb de metodologii și mentorat pentru elaborarea și implementarea programelor de participare.

- **corelarea obstacolelor cu măsurile propuse**

Rezultatele arată o corespondență clară între dificultățile întâmpinate de Centrele de Tineret și soluțiile considerate prioritare de respondenți.

Obstacol identificat	Măsură care poate răspunde problemei
Lipsa unei metodologii clare – 83,3%	Elaborarea unei metodologii naționale – 66,7%
Lipsa personalului și a resurselor umane – 83,3%	Formarea lucrătorilor de tineret – 66,7%
Lipsa unui specialist responsabil – 61,1%	Clarificarea responsabilităților și consolidarea capacității echipelor
Lipsa resurselor financiare suficiente – 66,7%	Finanțare dedicată – 55,6%
Lipsa finanțării inițiativelor tinerilor – 61,1%	Buget pentru activități și inițiative comunitare
Instabilitatea personalului – 38,9%	Mentorat, schimb de experiență și mecanisme de transfer al cunoștințelor

Această corelare arată că respondenții identifică soluții care vizează atât competențele individuale, cât și cadrul instituțional în care funcționează serviciul. Totuși, formarea profesională, de una singură, nu poate compensa lipsa personalului, a timpului și a finanțării. Pentru a produce efecte durabile, instruirea trebuie însoțită de responsabilități clar definite, resurse pentru aplicarea competențelor dobândite și instrumente metodologice comune.

Analiza obstacolelor și a măsurilor propuse evidențiază necesitatea trecerii de la activități de participare organizate punctual la un Serviciu Participare planificat, finanțat și integrat în activitatea curentă a Centrelor de Tineret.

În baza rezultatelor cercetării, se conturează **patru direcții** prioritare:

- ☐ **Standardizare metodologică**: elaborarea unei metodologii naționale și a unui model de program al Serviciului Participare, cu obiective, activități, instrumente și indicatori de monitorizare.
- ☐ **Consolidarea resurselor umane**: formarea continuă a lucrătorilor de tineret, desemnarea responsabililor pentru serviciu și dezvoltarea programelor de mentorat și schimb de experiență.
- ☐ **Instituționalizarea finanțării**: includerea activităților serviciului în planurile și bugetele anuale ale Centrelor de Tineret și crearea unor mecanisme de susținere a inițiativelor propuse de tineri.
- ☐ **Extinderea și diversificarea participării:** dezvoltarea unor metode de mobilizare care să ajungă și la tinerii care nu sunt deja implicați în voluntariat, consilii de tineret sau grupuri de inițiativă, inclusiv la tinerii din localitățile rurale și la cei care au acces limitat la oportunități.

Concluzii generale

Cercetarea indică faptul că dezvoltarea Serviciului Participare depinde de existența unui cadru metodologic clar, a personalului pregătit și a resurselor financiare adecvate. Experiențele de formare, stagiu și mentorat implementate de-a lungul anilor de actorii din sectorul de tineret oferă puncte de plecare pentru dezvoltarea unui model mai coerent și sustenabil. La nivel național, o metodologie comună, corelată cu formarea profesională și finanțarea dedicată, ar putea sprijini Centrele de Tineret să treacă de la activități predominant punctuale la programe complexe, capabile să implice categorii diverse de tineri și să faciliteze participarea lor reală la procesele decizionale din comunitate.

Concluzii în puncte...

- Serviciul de Participare este încă insuficient instituționalizat la nivelul Centrelor de Tineret.
- Principala barieră este capacitatea limitată a resurselor umane
- Lipsa unor resurse dedicate limitează dezvoltarea serviciului
- Există diferențe importante între Centre în ceea ce privește capacitatea de a presta Serviciul de Participare.
- Este necesară trecerea de la „activități de participare” la un serviciu de participare cu rezultate măsurabile.
- Participarea este afectată de caracterul ocazional al dialogului dintre tineri și autorități.

Studiul privind rolul Centrelor de Tineret în promovarea activismului civic și a proceselor democratice în rândul tinerilor evidențiază contribuția importantă a Serviciului Participare la dezvoltarea spiritului civic, a inițiativei, a leadershipului și a voluntariatului. Cei 18 reprezentanți ai Centrelor de Tineret incluși în cercetare apreciază unanim rolul acestora în creșterea implicării civice a tinerilor, iar peste 90% consideră că serviciul contribuie la dezvoltarea spiritului de inițiativă.

Experiențele raportate demonstrează că participarea poate fi transformată în acțiuni concrete prin consultări publice, petiții, proiecte comunitare, bugetare participativă, consilii de tineret și dialog direct cu autoritățile publice locale. Totuși, rezultatele indică o diferență între dezvoltarea competențelor individuale și influențarea efectivă a deciziilor: participarea la luarea deciziilor și creșterea încrederii în instituții au obținut ponderi mai reduse ale evaluărilor maxime, de câte 61,1%.

Dezvoltarea serviciului este limitată de lipsa unei metodologii clare și a resurselor umane suficiente, menționate de câte 83,3% dintre respondenți, precum și de insuficiența finanțării și a personalului specializat. În plus, lipsa motivației și a informației în rândul tinerilor (77,8%), teama de exprimare (72,2%) și accesul limitat la activități în mediul rural (44,4%) evidențiază necesitatea diversificării metodelor de lucru și a extinderii oportunităților de participare.

În concluzie, consolidarea rolului Centrelor de Tineret necesită o abordare sistemică, bazată pe metodologie națională, personal calificat, finanțare dedicată și colaborare instituțională. Prioritatea este trecerea de la activități punctuale la un Serviciu Participare structurat, care să asigure implicarea diverselor categorii de tineri în identificarea problemelor, formularea soluțiilor și influențarea deciziilor comunitare.

Studiul are caracter exploratoriu, iar constatările reflectă percepțiile celor 18 respondenți, fără a fi reprezentative statistic pentru toate Centrele de Tineret din Republica Moldova.

Recomandări

Recomandările formulate în cadrul cercetării se referă la trei dimensiuni interdependente: **consolidarea capacității instituționale a Centrelor de Tineret, dezvoltarea parteneriatelor cu autoritățile publice locale și trecerea de la participarea formală la implicarea reală a tinerilor în procesele decizionale.**

1. **Consolidarea dialogului dintre Centrele de Tineret, tineri și autoritățile publice locale**

La întrebarea privind măsurile pe care Centrele de Tineret ar trebui să le întreprindă pentru creșterea activismului civic, unul dintre răspunsurile evidențiate a fost implicarea tinerilor în luarea deciziilor și în dialogul cu APL (11,1%). Deși această opțiune a fost menționată explicit de o proporție redusă de respondenți, tema este susținută de numeroasele răspunsuri oferite la întrebarea adresată autorităților publice locale.Reprezentanții Centrelor de Tineret consideră că APL ar trebui să organizeze întâlniri și dezbateri accesibile tinerilor, să creeze mecanisme constante de consultare, să ofere acces la informații și să țină cont de propunerile formulate de aceștia. Totodată, respondenții subliniază necesitatea susținerii inițiativelor de tineret, a transparenței decizionale și a unui dialog direct, deschis și responsabil.Un aspect important este că respondenții nu se limitează la solicitarea unor întâlniri ocazionale între tineri și reprezentanții administrației. Ei pledează pentru instituirea unor mecanisme prin care opiniile tinerilor să fie luate în considerare în elaborarea politicilor, planurilor și bugetelor locale. Printre propunerile concrete se regăsesc implicarea Consiliilor Consultative ale Tinerilor, participarea reprezentanților tinerilor la ședințele consiliilor locale, organizarea consultărilor publice și introducerea unui mecanism de feedback privind propunerile înaintate.

Răspunsurile evidențiază, de asemenea, necesitatea unei înțelegeri mai ample a domeniului de tineret la nivelul APL. Activitatea de tineret nu ar trebui redusă exclusiv la organizarea evenimentelor sportive, culturale sau festive, ci trebuie să includă dezvoltarea competențelor, educația nonformală, voluntariatul, participarea democratică și susținerea inițiativelor comunitare. În acest sens, respondenții recomandă desemnarea sau angajarea unor specialiști responsabili de domeniul tineretului la nivel local și consolidarea colaborării dintre APL, Centrele de Tineret, organizațiile de tineret și grupurile de inițiativă.

2. **Asigurarea resurselor necesare pentru dezvoltarea Serviciului Participare**

Răspunsurile privind resursele suplimentare necesare Centrelor de Tineret indică trei priorități principale: finanțarea, instruirea personalului și resursele umane dedicate.

94,4% - Finanțare suplimentară-Resursa menționată cel mai frecvent pentru consolidarea participării civice.
83,3% - Instruirea personalului-Dezvoltarea competențelor necesare facilitării participării și dialogului civic.

61,1% - Resurse umane dedicate-Angajarea sau desemnarea personalului responsabil de Serviciul Participare.

55,6% - Instrumente digitale și metodologii-Accesul la instrumente și metode de lucru pentru organizarea și monitorizarea participării.

Aceste rezultate confirmă concluziile capitolelor anterioare privind obstacolele instituționale. Centrele de Tineret au nevoie de mai mult decât resurse pentru organizarea unor activități punctuale: este necesară capacitatea de a planifica, coordona și monitoriza un serviciu complex, orientat spre participarea constantă a tinerilor.

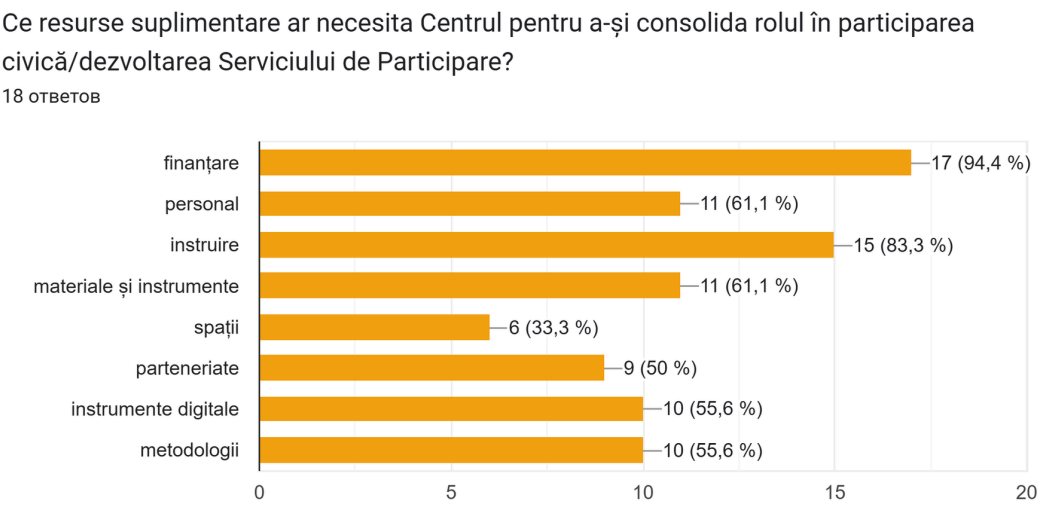
Finanțarea, indicată de 94,4% dintre respondenți **(Tabelul 14)**, trebuie să acopere atât funcționarea serviciului, cât și implementarea inițiativelor propuse de tineri, activitățile de consultare, deplasările în localitățile rurale, materialele educaționale și instrumentele digitale. În același timp, instruirea personalului și existența unei persoane responsabile sunt condiții importante pentru utilizarea eficientă a resurselor.

Este recomandabil ca fiecare Centru de Tineret să prevadă în planificarea anuală un program distinct pentru participare, însoțit de un buget și de responsabilități clare. În funcție de dimensiunea și resursele instituției, poate fi desemnat un lucrător de tineret responsabil de serviciu sau poate fi prevăzut un post dedicat. În ambele situații, trebuie asigurat timpul necesar pentru lucrul direct cu tinerii, colaborarea cu APL și urmărirea inițiativelor.

Recomandări

- Includerea Serviciului Participare în planurile anuale de activitate și în bugetele Centrelor de Tineret.
- Asigurarea finanțării pentru inițiativele comunitare ale tinerilor, inclusiv prin mini-granturi și bugetare participativă.
- Desemnarea sau angajarea unui specialist responsabil de planificarea și dezvoltarea serviciului.
- Organizarea formării continue a lucrătorilor de tineret în domeniul participării civice, advocacy, facilitării dialogului și colaborării cu APL.
- Elaborarea și utilizarea unor instrumente metodologice și digitale pentru consultarea tinerilor, colectarea opiniilor și monitorizarea rezultatelor.
- Extinderea activităților către tinerii din localitățile rurale și către grupurile care participă mai puțin la viața civică.

Tabelul 14_Chestionar percepție_Ce resurse suplimentare ar necesita Centrul pentru a-și consolida rolul în participarea civică/dezvoltarea Serviciului de Participare?

3. **Promovarea participării reale a tinerilor în luarea deciziilor**

La întrebarea privind cea mai importantă măsură pentru consolidarea rolului Centrelor de Tineret în promovarea democrației și activismului civic, răspunsul cel mai frecvent a vizat implicarea reală a tinerilor în luarea deciziilor.

Această concluzie este importantă deoarece diferențiază participarea formală — în care tinerii sunt invitați la activități sau consultați fără a avea un rol clar — de participarea în care aceștia contribuie la identificarea problemelor, formularea soluțiilor, planificarea acțiunilor și evaluarea rezultatelor.

În acest sens, scara participării lui Roger Hart poate fi utilizată ca instrument de reflecție asupra nivelului de implicare a tinerilor. Ea permite analizarea diferenței dintre situațiile în care tinerii sunt doar informați sau implicați simbolic și cele în care participă cu adevărat la decizii, inclusiv prin inițiative conduse de ei sau prin procese în care responsabilitatea este împărțită cu adulții.

Răspunsurile din cercetare oferă exemple de practici care depășesc simpla participare la evenimente: implicarea tinerilor în elaborarea planurilor anuale ale consiliilor de tineret, formularea petițiilor și demersurilor, participarea la bugetarea participativă, consultările publice, elaborarea proiectelor și dialogul direct cu administrația publică locală.

Totuși, pentru a aprecia nivelul participării în sensul scării lui Hart, este important să se analizeze fiecare experiență în funcție de rolul efectiv al tinerilor, puterea lor de decizie și măsura în care au influențat rezultatul. Simplul fapt că tinerii au fost consultați sau au participat la o activitate nu demonstrează automat existența unei participări decizionale autentice.

Recomandări:

- Implicarea tinerilor încă din etapa identificării problemelor și stabilirii priorităților, nu doar în implementarea activităților.
- Asigurarea participării tinerilor la elaborarea programelor și planurilor de activitate ale Centrelor de Tineret și ale consiliilor de tineret.
- Dezvoltarea unor mecanisme prin care tinerii să poată propune, argumenta și urmări soluții pentru problemele comunității.
- Utilizarea scării participării lui Hart în activitățile de formare a lucrătorilor de tineret și în evaluarea calității participării.
- Oferirea unui răspuns clar din partea APL privind propunerile tinerilor și explicarea deciziilor adoptate.
- Promovarea unor practici în care tinerii împart responsabilitatea cu adulții și au posibilitatea de a conduce propriile inițiative.

Recomandări cercetare

- [ ] Desemnarea unui lucrător de tineret responsabil de participare în fiecare Centru, cu atribuții prevăzute în fișa postului și timp alocat pentru acest serviciu;
- [ ] Formarea specializată a lucrătorilor de tineret în participare, facilitare, comunicare cu autoritățile, advocacy, analiza problemelor, cercetare, sondaje, negociere și monitorizarea politicilor publice;
- [ ] Crearea unor mecanisme permanente de dialog tineri–autorități, nu doar evenimente izolate: întâlniri periodice, consultări tematice, grupuri de lucru, audieri publice, forumuri ale tinerilor și mecanisme de feedback privind deciziile adoptate;
- [ ] Dezvoltarea unui sistem local de identificare a nevoilor tinerilor, prin sondaje, focus-grupuri, consultări mobile și lucrul direct cu tinerii din cartiere, sate, instituții educaționale și grupuri mai puțin active; (anual-cercetare locală)
- [ ] Crearea unui fond/mini-grant pentru inițiativele rezultate din Serviciul de Participare, astfel încât tinerii să poată transforma problemele identificate în soluții și acțiuni concrete; (parțial există)
- [ ] Extinderea participării către tinerii care nu vin la Centru, prin servicii mobile/outreach. Această direcție este relevantă mai ales pentru mediul rural și pentru tinerii cu acces redus la infrastructura de tineret; programul național 2030 acordă explicit atenție accesului tinerilor din zone rurale;
- [ ] Introducerea unor indicatori de impact pentru Serviciul de Participare, nu doar indicatori de activitate. De exemplu: numărul tinerilor consultați, numărul propunerilor elaborate de tineri, numărul instituțiilor cu care s-a realizat dialogul, numărul inițiativelor implementate și feedbackul tinerilor privind influența lor asupra deciziilor.

Recomandări strategice

Pentru Ministerul Educației și Cercetării (MEC)

Dezvoltarea colaborării dintre consiliile elevilor și CT. Până la sfârșitul anului școlar 2027–2028, susținerea unui mecanism de colaborare în instituțiile-pilot, prin care consiliile elevilor să poată iniția anual cel puțin o propunere sau un proiect comunitar cu sprijinul unui CT.

Promovarea participării elevilor la deciziile școlare. Recomandarea către instituțiile de învățământ a unor proceduri clare de consultare a elevilor asupra aspectelor care îi privesc și de comunicare a răspunsurilor administrației la propunerile formulate.

Formarea personalului educațional. Includerea, în programele de formare continuă pentru cadrele didactice și responsabilii de consiliile elevilor, a unor module despre facilitarea participării, dialogul cu tinerii, prevenirea discriminării și dezvoltarea inițiativelor elevilor.

Evaluarea anuală a participării elevilor. Pilotarea, în instituțiile participante, a unui instrument anual de evaluare care să urmărească numărul consultărilor, propunerile formulate de elevi, răspunsurile primite și inițiativele realizate.

Pentru Agenția Națională pentru Tineret (ANT)

Elaborarea metodologiei naționale a Serviciului Participare. Până la sfârșitul anului 2027, coordonarea unui grup de lucru cu reprezentanți ai CT, APL, ONG-urilor și tinerilor pentru elaborarea, pilotarea și definitivarea metodologiei, inclusiv standarde minime, instrumente de lucru și indicatori de evaluare pentru Serviciul Participare.

Adaptarea programului național de formare. În anul 2027, dezvoltarea programului de formare pentru lucrătorii de tineret, cu module practice despre participare democratică, advocacy, bugetare participativă, facilitarea dialogului și implicarea grupurilor insuficient reprezentate.

Susținerea în continuare a mecanismelor de finanțare pentru inițiativele tinerilor (ex. CivicLAB, inițiativele oferite CE). menținerea și dezvoltarea, până la sfârșitul anului 2030, a apel-pilot de mini-granturi CivicLAB pentru inițiative civice locale, cu criterii transparente și oportunități de participare pentru tinerii din mediul rural inclusiv.

Relansarea schimbului de experiență și a mentoratului între CT (ex. TAG). Organizarea, în 2027, a unui program-pilot de mentorat între centre cu experiență și centre care doresc să dezvolte Serviciul Participare, cu obiectivul ca fiecare centru participant să elaboreze sau să îmbunătățească propriul program al serviciului.

Recomandări strategice

Pentru autoritățile publice locale (APL), în calitate de fondatori ai Centrelor de Tineret

Asigurarea finanțării dedicate. Includerea anuală în bugetul CT a unei linii distincte pentru activitățile de participare și inițiativele tinerilor, cu sume stabilite în funcție de nevoile locale și de capacitatea bugetară. Deschiderea liniilor de buget pentru finanțarea Consiliilor Locale de Tineret.

Instituirea dialogului periodic cu tinerii. Organizarea a cel puțin două întâlniri pe an între reprezentanții APL, CT și structurile de tineret, cu agendă publică, procese-verbale și evidența propunerilor înaintate și a răspunsurilor oferite.

Asigurarea feedbackului și a transparenței. Crearea unui registru al propunerilor tinerilor, actualizat periodic, în care să fie indicate stadiul examinării, decizia adoptată și motivele pentru care propunerile nu pot fi realizate, după caz.

Pentru Centrele de Tineret (CT)

Elaborarea și aprobarea unui program anual al Serviciului Participare în cadrul CT. Până la începutul fiecărui an de activitate, fiecare CT să aprobe un program cu obiective măsurabile, calendar, grupuri-țintă, parteneri și indicatori de rezultat, adaptat nevoilor tinerilor din comunitate.

Instituirea unei funcții separate de lucrător de tineret pentru Serviciul Participare la CT. În 2027-2028 crearea în cadrul echipei CT a funcției de lucrător de tineret Seviciul Participare cu buget pentru linia dată, și Fișă de post pentru atribuțiile date.

Diversificarea grupurilor de tineri implicați. În următoarele 12 luni, fiecare CT să implementeze cel puțin două metode noi de atragere a tinerilor mai puțin activi, inclusiv tineri din localități rurale, tineri NEET și tineri care nu fac parte din consilii sau grupuri de voluntariat.

Susținerea inițiativelor conduse de tineri. În fiecare an, CT să ofere sprijin metodologic pentru elaborarea și implementarea a cel puțin trei inițiative comunitare conduse de tineri, prin mentorat, planificare, identificarea resurselor și colaborare cu partenerii locali.

Crearea unui fond/mini-grant pentru inițiativele rezultate din Serviciul de Participare, astfel încât tinerii să poată transforma problemele identificate în soluții și acțiuni concrete.(parțial există)

Monitorizarea și evaluarea participării. Introducerea unui instrument anual de monitorizare care să măsoare numărul și diversitatea tinerilor implicați, propunerile formulate, inițiativele realizate, deciziile influențate și satisfacția participanților; rezultatele să fie prezentate într-un raport anual accesibil tinerilor și APL.

Bibliografie și surse

1. MEC, **Regulament cadru de activitate a Centrelor de Tineret**. vhttps://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140750&lang=ro
2. MEC, **Programul guvernamental de dezvoltare a centrelor de tineret 2030** , https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140750&lang=ro
3. MEC, **Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”**, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137226&lang=ro
4. Agenția Națională pentru Tineret (ANT). **Programe pentru tineret.** Disponibil: https://tineret.gov.md/programe-pentru-tineret/ — informații despre programele naționale pentru tineret, inclusiv granturi și suport pentru participare.
5. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC). **Programul de Granturi pentru organizațiile de tineret.** Disponibil: https://mecc.gov.md/ro/content/programul-de-granturi-pentru-organizatiile-de-tineret
6. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC). **Programul „Capitala Tineretului”.** Disponibil: https://www.mec.gov.md/ro/content/programul-capitala-tineretului — programul de dezvoltare a activităților de tineret la nivel local și susținerea inițiativelor tinerilor prin granturi.
7. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC). **Legislație și documente normative în domeniul tineretului_Startegie.** Disponibil: https://mec.gov.md/ro/content/legislatie-0 — acte normative privind sectorul de tineret, centrele de tineret, consiliile locale ale tinerilor și programele de granturi.
8. **Cadrul legal privind voluntariatul.** Legea nr. 121 din 18 iunie 2010 a voluntariatului. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/downloadpdf/122743. Legea nr. 326/2025 cu privire la activitatea de voluntariat, cadrul legal aplicabil în 2026;
9. TdH, **Programul YouCreate** lansat în 2018 la național pentru CT. https://tdh-moldova.org/ro/youcreate-initiative-comunitare-creative-realizate-de-tineri-pentru-tineri
10. Fondul ONU pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova. **Centrul Călător 2025 revine la tinerii din peste 100 de sate din Moldova**. 13 iunie 2025. Disponibil: https://moldova.unfpa.org/ro/news/centrul-c%C4%83l%C4%83tor-2025-revine-la-tinerii-din-peste-100-de-sate-din-moldova — activități mobile de tineret, acces la servicii în comunitățile rurale și participare civică.
11. Fondul ONU pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova. **Programul de Inițiative Civice: Civic LAB.** 2 septembrie 2025. Disponibil: https://moldova.unfpa.org/ro/news/programul-de-ini%C8%9Biative-civice-civic-lab?page=4 — program de susținere a inițiativelor civice ale tinerilor la nivel local.
12. Fondul ONU pentru Populație (UNFPA) în Republica Moldova. De la idei la acțiune: 25 de inițiative ale tinerilor primesc sprijin pentru a fi implementate în comunități. 26 februarie 2026. Disponibil: https://moldova.unfpa.org/ro/news/de-la-idei-la-ac%C8%9Biune-25-de-ini%C8%9Biative-ale-tinerilor-primesc-sprijin-pentru-fi-implementate-%C3%AEn— ediția **Civic LAB 2.0** și parteneriatele locale dintre centre de tineret, consilii ale elevilor sau ale tinerilor și ONG-uri.

Bibliografie și surse

13. AO CIDP „ANIMA” – **programul TAGYouthWORKERS** – dezvoltarea și mentoratul lucrătorilor de tineret. Pagina organizației: https://anima.md/ la https://anima.md/wp-content/uploads/2024/11/Studiu_Provocarile-lucratorilor-de-tineret_CIDP-ANIMA_FINAL.pdf și https://anima.md/programul-tagyouthworker-editia-a-ii-a/
14. Institutul de Instruire în Dezvoltare „MilleniuM”. **Cursul de lungă durată în Formare de Formatori.** Disponibil: https://formare-de-formatori.tilda.ws— program de dezvoltare a competențelor de formare, bazat pe Setul European de Competențe ale Formatorilor.
15. Rețeaua Consiliilor de Tineret – consolidarea și împuternicirea consiliilor, ANT. **Programul de suport al participării tinerilor.** Disponibil: https://tineret.gov.md/programe/programul-de-suport-a-participarii-tinerilor — suport metodologic și financiar pentru consolidarea consiliilor raionale și municipale ale tinerilor și dezvoltarea participării lor la luarea deciziilor.
16. A.O. Reţeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova fondată din 2026. **Programul anual de suport pentru dezvoltarea Consiliilor Locale de tineret.** https://tineret.gov.md/en/centre/rncltm & https://www.facebook.com/RNCLTM/
17. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. **Consiliile locale ale tinerilor.** Disponibil: https://mec.gov.md/ro/content/consiliile-locale-ale-tinerilor— obiectivele programului de asistență și rolul consiliilor în dialogul cu factorii de decizie și în dezvoltarea comunitară.
18. **Programul de instruire și împuternicire a lucrătorilor de tineret din 2025**, ANT. Primul pas spre centre de tineret mai performante: instruirea lucrătorilor de tineret. 27 martie 2025. Disponibil: https://tineret.gov.md/blog/primul-pas-spre-centre-de-tineret-mai-performante/— cursul de formare inițială a lucrătorilor de tineret, desfășurat în perioada 26–28 martie 2025, în cadrul Programului guvernamental de dezvoltare a Centrelor de Tineret 2030.
19. CIDP ANIMA, **Programul de dezvoltare a planurilor de activism civic la nivel local în rîndul tinerilor AnimaTron**_ https://anima.md/wp-content/uploads/2025/07/Ghid_Program_AnimaTron_FINAL_2025.pdf
20. CIDP ANIMA, **CATalizator- program de activism social**_ https://anima.md/wp-content/uploads/2025/04/Ghid_Program_CATalizator_2025.pdf